



# ప్రజాభిప్రాయములు

## I గ్రామోద్యోగులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసుపాదకవనము:

అయ్యో, గ్రామోద్యోగియగుట సామాన్య మయినది గాదు. రాజకీయ పరిస్థితుల కలిగి గవర్నమెంటుకు పరిజలకును మధ్య బాధ్యత పోషించుటకు యున్నది. తగిన పరిక్షలు నిర్ణయించి వేతనాభ్యర్థి చేసి పారంపర్యపు హక్కు పూర్వమువలెనే యుంచవలెను గాని తీసివేయరాదు. ఇప్పుడు గవర్నమెంటువారు చేయ నుద్దేశించిన మార్పులు మీపాలిటి కొంత నష్టదాయకము లైనను ఇవి విచారించబడుటకు జనరల సెలవరకు వాయిదా యున్నది గాన మీరు ఈలోపున తప్పక గవర్నమెంటుకు మీరు కల్గు కష్టములను వివరించుకొనుడు. తాలూకా, జిల్లా, కాన్ఫరెన్సులు చేసి తెలియపర్చుకొనుడు. జిల్లా కోర్ట్ కాన్ఫరెన్సు తప్పక చేసి తెలియపర్చుకొనుడు. ప్రియమైన తెలుగుజిల్లాల కాన్ఫరెన్సు మొత్తముగా చేసి నివేదించుకొనుడు. జిల్లా కాన్ఫరెన్సుచేసినను మీరు స్వీకృత పర్యాయములేదు. ఏకమత్యవహాయముతో అంతయు పూర్తియగును. కొన్ని యాపాయింట్లతో జనుపదముగా చేయవచ్చును. మీలో తెలివి తేటలుగల ఒక కర్మిని ముందుకు వచ్చి నడుముకట్టుకొని మీ జిల్లా సంఘము లేక తాలూకా సంఘము వారి సహాయమును పొంది కార్యక్రమము ననువును. ఏదియో ఒక గ్రామమున జిల్లా సభ చేయవచ్చును. కొన్ని మంది జనము తప్పకుండా వచ్చినవారి పూర్తి యగును. మోగల్లు కరణము అయ్య గారి తిరుపతిరాజుగారు శ్రద్ధబూని జిల్లా కోర్ట్ కాన్ఫరెన్సు చేయుటకు ఏర్పాటుచేయవలెనని కోరుతును. మీరి ఊద్యోగములందరికీయులను యుజ్జే భావము కలిగి యున్నయెడల నేమి ప్రయోజనము? మన నాయకులు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారు, మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు, దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారు మొదలగు ప్రముఖుల కరణము జ్ఞానుడు.

తేజీ, రామచంద్రపురం వాణంగిపల్లి జల్లంరాజు. తాలూకా, గోదావరి జిల్లా

## II

### కమ్యునిస్టులకు బహుమతులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసుపాదకవనము:

అయ్యో, 1918 వ సంవత్సరము మార్చి, ఏప్రిల్ నెలలో జరిగిన మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయపు స్కూలు ప్రెసలు, ఇంటరు మీడియటు పరీక్షలలో జేరిన కమ్యునిస్టులందఱు ఆయా పరీక్షలలో నెక్కువ గుణములు సంపాదించినవారి కి క్రిందివిధముగా బహుమతు లీవబడును.

స్కూలు ప్రెసలు తరగతిలో ఏ. సి. గ్రూపుల విశ్వవిద్యాలయపు గుణముల మొత్తము ఎవరి కెక్కువయైన వారు ప్రథములుగను, రెండవవారు రెండవ విద్యార్థిగను పరిగణించబడుదురు.

ఇంటరుమీడియటు తరగతిలో గూడ నిల్చి విశ్వవిద్యాలయపు అన్ని విషయములలో గలసి మొత్తపుగూర్చు తెలిసి కమ్యునిస్టుల వారు ప్రథములుగను తరువాతివారు రెండవ వారుగను నెంచబడుదురు.

వై తరగతులయందలి ప్రథమవిద్యార్థి కోర్ట్ బంగారు తరకమును, రెండవవారి కోర్ట్ రెండవతరకమును ఈయబడును.

ప్రతి తరగతియందును అన్ని విషయముల నొక సంవత్సరము పూర్తిగా నుత్తీర్ణులగువారి కే బహుమతు లీవబడును. ఒక సంవత్సరముగాని అంతకంటె నెక్కువగాని చరిత్ర వై తరగతులందు కొన్ని సభ్యులలో తప్పకుండా తుట్టుకున కోర్ట్ సంవత్సరములో నన్ని సభ్యులలో పూర్తిగ పాఠము అయిన పైక సప్టి మెంటు చేసినవారుగ నెంచబడును.

స్కూలు ప్రెసలలో ఏ. సి. గ్రూపులలోను ఇంటరు మీడియటులో 1,2 భాగములలోను పాఠ్యపుణములు చదివినవారికి సంఘమువారు తీర్మానించు ప్రోత్సేకబహుమతు లీవబడును. ఈ బహుమతులకు ఒకే సంవత్సరము తేగినవారును, పట్టి నెంటు చేసినవారును దరఖాస్తులు చేయ నర్హులు.

స్కూలు ప్రెసలవారు స్కూలు మార్కులనుగాని మోచరేటు మార్కులను గాని పంపవలసిన యవసరములేదు. అన్ని తరగతులవారును దరఖాస్తు ఫారముతో విశ్వ విద్యాలయపు మార్కులను స్పష్టముగా వ్రాసి కళాకాలాధికారియొక్క గాని ప్రధానోపాధ్యాయుని యొక్క గాని సంతకము చేయించి

యొ క్రింది వారికి పంపవలయును. బహుమతులు నిర్ణయమైన 15 దినములలో గలపొందినవారికి తెలుపబడును.

అప్లికేషనులన్నియు 1919-వ సంవత్సరము జనవరి 15-వ తేదీలోపల సంఘ కార్యస్థానమునకు చేరవలయును. తమ తమ మార్కులను పంపుకొను బాధ్యత విద్యార్థులదే యై యుండును. కోరినవారికి దరఖాస్తు ఫారములు వెంటనే పంపబడును.

ఆధ్యక్షుడు:

చిరుమామిళ్ల భానుప్రసాద్.

కమ్యునిస్టుల సహాయము కార్యస్థానము, కొత్తపేట, గుంటూరు.

## III

ప్లేగు వ్యాధి: గుంటూరు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాసుపాదకవనము:

అయ్యో, ప్లేగు వ్యాధి గుంటూరులోని సంవత్సరము మార్చి, ఏప్రిల్ మాసములలో తలచుపడినది. వేసంగికాల మగుటచే అంతగా విజృంభించలేదు. ఎండలు ఎక్కువకాలముండుటచే ప్లేగుకీటకము నశించియుండవచ్చునని తలచితిమి గాని తిరిగిసరియైన తరుణములో (వసంబరమాసములో) తలచుపడినది. చలికాలము ప్లేగుకీటకము అభివృద్ధి చెందుటకు సరియైనతరుణము. ఇప్పుడు ఇంతతరహావిధియైయుండునది తగిలినది; 36 మంది మృతిచెందినారు. ఎక్కువ జనసమృద్ధి ముగల అగ్రహారములోను, నగరడిగుంటలోను ప్రవేశించినది. ఆరంభ లుపేట, రైలుపేట, కొత్తపేటలలో గూడ ఎంకలంపము నున్నవి. అగ్రహారములోని జనులు వారగ్యహములకు వదలి ఆరంభలు పేటకుకొంతయది వచ్చివారు. కొందఱు మట్టుపట్టుచున్న గ్రామములకు వెళ్లుచున్నారు. ఎవరు నిర్బంధము చేయకయే వారియంతట వారే వెళ్లుచున్నారు; ప్రజలభృతి అసరి మితిమీరగనున్నది. ఏప్రిల్ మాసములో ప్లేగువచ్చివచ్చును అనేకమయిన ఏర్పాటులు నూనిసిపాలిటీవారు, ప్రభుత్వము వారును గావించియుండిరి కాని ఇప్పుడు నివారణోపాయ గుంటూరు.

ముఖ చేయవలయును. మునిసిపాలిటీ వారు ఎంతయందకి తగిలినది ఎంతయందీ చురజించినారు అనేలేక్కలేయారుచేయుట తప్ప చురజించు చేయుచున్నట్లు కానింపదు. ప్లేగుఎంకలు పడ్డగృహములను, ప్లేగు వ్యాధి వలన మృతిచెందినవారి గృహములకు ఫి నెల్ లోషను వెట్టి గడిగించుటయులయు లీకవారికైన బోషధనేన చేయించునట్లు కానించదు. డొలైటు నివసించుటకు పాకలన్నింపలేదు. ప్లేగు అపరిమియుగా యూరంతయు వ్యాపించుచున్నట్టికిని నూనిసిపాలిటీవారియొక్క యు ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు నుపేక్షను కారణము ఏలేలియున్నది.

వింజమూరి భావనాచార్యులుగారు, కొత్తపేట పుష్పయ్యపంతులుగారు మఱి కొందఱు పురప్రముఖులు కలిసి వ్యాధి వలన చాచుచుండు రావుపంతులుగారి యాధిపత్యము క్రింద ఒక బహిరంగవర్గ గావించి. ప్లేగు వ్యాధి నివారణోపాయలను విచారించుటకు ఒక సంఘము నేర్పించినారు; ఆ సంఘము వారు కొంత ధనము సమకూర్చి యూలైటు అమరావతి కోర్టుకు ఇరుప్రక్కలను పాకలువేయుటకును, ఫి నెల్ లోషన్ కరీడుకు అమ్ముటకును, యాపిథ నేని చేయించుటకును ఈ ట్నములు సలుపుచున్నారు. కాలేజి మునిసిపేసినారు టౌను హౌస్కూలుగూడ మునిసిపేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు నై కమిటీవారు తాము ధనము వ్యయపరిచి పాకలు లేయుట యే గాక మునిసిపాలిటీ వారి చేత ను పు థ్యము వారి చేత ను కొంత డబ్బు ఖర్చు వెట్టించుటకు ప్రయత్నింపలేదు. ప్రజలయొక్క సౌఖ్యముకొరకు నియమించుటకే అధికారులను నిద్రపండితేసి వారిని ధాతక కృత్యములు నెరవేర్చునట్లు చేయుట కమిటీవారిపరి. చెప్పుతూ కాన్ఫరెన్సు వారు ఏయేవారణ పద్ధతుల నశలంంచుచున్నది. మామునిసిపాలిటీవారు గ్రహించునగా! సర్వగ్రహణ డయున భగవంతుడు మా గుంటూరుపౌరుల మొర లులకించి రక్షించునగా! ఒక విలేఖరుడు.



## The Glory of Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.


Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hypo-aemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English; write to-day, in all confidence if really interested on this necessary attribute of life is only a so called Man.

free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the Andhra Patrika to the [669]

Electruss (A. P. DEPT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.



## Otto Die

మిక్కిలి మనోహరముగను నువాసన

(రిజిస్టర్డ్) (రిజిస్టర్డ్)

కాబడినది. ఆటో డిల్ బహారే. కాబడినది.

ఇప్పుటికాలపురుషి కనుపడునది, పాలిటేసి నువోజ్జ మగు నువాసనగృహ.

ఆటోమోటోగాని, సారాముగాని, వేర్వేరుడోయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కుమారులై కొన్ని చిందులు చింతకరించినవో, మనోగృహము నువాసన నిన్నులవరించును.

ఈ క్రింది పరిమాణములు నీ సోలలో నుండును.

|                               |              |
|-------------------------------|--------------|
| కున్నునైజా (అర (చాం)          | నీసా 1.2-1.0 |
| మధ్యరకము నైజా 1- (చాం         | " " 0.12-0.0 |
| తక్కువనైజా 2 "                | " " 1.4-0    |
| నెడ్డనైజా 4 " లే 1/2 కొన్ను " | " " 2.0-0    |

వి. సి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0.6-0, 3 బుడ్డకు 0.14-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులగు ప్రతిపాత్రులను వారేజును.

ఆ నీకమగు నగలు నెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనుపపుడు నీసానైజా ను, కార్డునైజాను ఆటో డిల్ బహారే అను పేరున పరిశీలింపుడు ఈ ఆటో డిల్ బహారేయొక్క నలుమూలలను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవాటి వ్రాసినవో ఆటో డిల్ బహారే గువాసనకార్డు. ఈ చిత్రముగ మంపుడు.

పోస్టయొండు: ఆంగ్లయొండుకొ (డగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ నెం. 155, బామ్యూనసీడు నీధి, బాంబాయి.

మద్రాసు యొండు: నెహ్రూ పురుషోత్తంజూట్స్, నైజాబాదులోడ్డు, మద్రాసు.



# ఇండియా పత్రికాభిప్రాయములు

భారతీయుల నేల పిలువరాదు?

లాభ మేయన ఉత్పన్నమునుగూర్చి తగిన యోచనలు చేయబూనినవారు భారతీయులను పూర్తిగా మరచి పోవుట చాల వింతకనుస్సది. ఆదిన మతివివేకముగ రెండు మైళ్ల చాడవున నవరిమిల్ రాహుతో నడచిన నైనికనికాయము నందు అనేకమంది వలసదేశీయులు మిత్రమందలి వారును, తుదకు దక్షిణాఫ్రికాదేశస్థులు గూడ నుండగా భారతీయులు మాత్రమే లేకుండరి. వానిగూడ నా యుత్సవమునం దుంచ వలయునను యుద్దేశ్యమే యుండిన నావేళ కెచటినుండియైన నలుగురు భారతీయులను తీసికొనివచ్చుట అంత దుస్సాధ్యము కాదు. అంతియగాక ప్రస్తుత ముగ్గదేశమంతటికి నతిథులుగ నున్న భారతపత్రికా సంపాదకుల నేల మేయరుగారి విందు నవ్వ పిలువగూడదు? విషయప్రచారక మంత్రికర్మములో నెవ్వరి రిప్పిదము నొనరించిరి? ఇండియా ఆఫీసువారు రపుడేమి చేయుచున్నారు?

భారతీయ ప్రాతినిధ్యము

నవంబరు 18 వ తేదీన ప్రాథమిక ఎ. చెర్రయడేలకీతు గారు "తైమ్స్" పత్రిక కొక యుత్తరమును వ్రాయుచు సుధిసభలో వలసదేశీయుల కెట్టిప్రాతినిధ్యము నొసగెదరని ప్రశ్నించుచున్నాడు. "అప్రతిధులు బ్రిటిషుప్రతినిధులతో గలసి నెవ్వరలయునా లేక ప్రతి వలసదేశీయులను నొక ప్రతినిధి చొప్పున పరిపూర్ణస్వాతంత్ర్యముతో పోషలమునా?" అని అత డడుగుచున్నాడు. ఏదియో సామాన్య ప్రశ్నగా దిది. రాజకీయపు ఏర్పాటులలో చాల ముఖ్యమైనదిగ నతడీ ప్రశ్న నడుగుచున్నాడు. ఈ ప్రశ్న కేమియుత్తర మియ్యబడునని హిందూదేశ మతికుతూహలముతో వేదియుండగలదు. మరల సమాజము కానన్న సామ్రాజ్య యుద్ధసభకు హిందూదేశ దొరతనమునారు తమకెరఫున సింహాసనం బుంపెదమని తెలియబరచిరి. అతడింతలోనే మరల హిందూదేశమునుండి బయలుదేరి రావచ్చును. రాజకీయ సంస్కరణ సంఘసభ్యులతో నతడు హిందూదేశమున కొలది దినముల క్రిందటనే బయలుపెడతెను.

భారతదేశీయసభా ప్రతినిధులు

భారతదేశీయసభాభిప్రాయముల నీ దేశమువారి కెటు కవరముల కాసభవారు కొంతమందిప్రతినిధుల నంపగా హిందూదేశ దొరతనము వారింపల కనుమతి నొసగలేదు. ఆ మహాకారణములు వారికేయింక. అయిన నిష్పక్షు వారికేలకనుమతి నొసగగూడదో తెలియజేస్తుంది. యుద్ధ మంతి మొందినది. ప్రయోజనము నురక్షింతు. బ్రిటిషు ప్రజల కా దేశవిషయము లేమియు తెలియవు. హిందూ బ్రిటిషు సంఘమువారు చాల తీవ్రముగ పనిచేయుచున్నారు. ప్రభుమందిర సభ్యులు చాల పూర్వ పక్షవలంబరులు. విదేశీయనర్తకులు స్వల్పభ సంతక జాగ్రత్త మతిబలాన్నియుగ నున్నారు. అందువలన వివిధాభిప్రాయములుగల భారత రాజకీయజ్ఞు లిదట సాధ్యమైనంత త్వరలో తమ యభిప్రాయములను తెలుపగలగుటకు లగిన యవకాశము నీయవలయును.

హిందూదేశము నైర్దేశ్యముగ మార్చవలదు.

హిందూదేశపు వైఖరినిగూర్చియు నిర్విభాభిప్రాయము గూర్చియు నీదేశమున యెట్టి తక్కు అభిప్రాయము నుండగూడదు. ముఖ్యవిషయములందు లాభ్యత యావత్తును హిందూదేశ ప్రభుత్వ సాక్షరముగ కేంద్రీకృతము చేయబడవలయును. కాని అంతగా ముఖ్యములు కాని విషయములందు మాత్ర మెట్టి యోచనలు చేయవలెను. నురేంద్రచాంద్ర బెర్టీగారంపిన హెచ్చరిక నియమము: నేమిదో నతిజాగరూకతతో ప్రధాన మంత్రిగారు ఆలోచించుట మంచిది. హిందూదేశ మిప్పటికి విగ్లంభనలెకలేదు. కాని మ రి యొక "గొప్ప విగ్లంభనక జేయవలయు" నని మేము కోరము.

డాక్టరు నాయరుగారు

భారత నిష్పక్షాత్మధారక సంఘకార్యదర్శి జి. ఏ. గారేగారు భారత జాతీయ నాయకునిగ నొరచించి బహుకరించుచుండిన డాక్టరు నాయరుగారికి రావు బహదరు పి. త్యాగరాజుకెట్టిమారు గావించిరి ఈ క్రింది క్రిందివాద వచనము — లాహూరితరు లీదేశమున నుండి 97 గురు చొప్పుననున్నారు. వారికి దేశమునందు చాల ఆస్తులున్నవి. సంస్కరణ సభలందలి హిందూ సభ్యులు హాజరు రూలరులును ంభిక ప్రాతినిధ్యమునకు గర్భకృతులగుటచే నాలోహ్య

జేతరులందఱును మిక్కిలి భయమొందుచున్నారు. మానీయులగు కాస్త్రీగారి నియామక మందుచే ముఖ్యముగ ప్రమాదకరము. సభలో నితడు బ్రిటిషునిరంతుకాధికారముకంటె బ్రాహ్మణనిరంతుకాధికారము మంచిదని తెలిపియుండెను. మిక్కిలిరాజధ క్రిపరాయలు లగు సామాన్యప్రజలకు హానికరముగనిట్టి ఆందోళ నావరణ నియోగించుటవలన చాల అసంతృప్తికలుగగలదు. స్థితిగతులను వెంటనే మార్చుకలసిన దని మేము కోరుచున్నాము."

కాస్త్రీగారినిగూర్చి చెప్పినమాటలు అతడుసామ్రాజ్య సభయందు "విదేశ నిరంతుకాధికారముకంటె కొలదిమంది బ్రాహ్మణాధికారుల పరిపాలనమే" నయ మని పట్టుటను గూర్చియైన నుండనోవు. కాని హిందూదేశము కొలదిమంది బ్రాహ్మణుల అధికారమున బడుననుమాట నతడంగీకరింపలేదు. బి. జి. తిలకుగారు

బాలగంగాధర తిలకుగారు క్రిందటివారము ఇంగ్లండు చేరిన మేము చెప్పియుంటిమి డిల్లీలోజరుగనున్న జేతరుసభ కతడధ్యక్షతను వహింపవలయు నని రాష్ట్రీయసంఘము లన్నియు గోరవని. సర్ వేలం బైతక్షిగారు గారని నిందించినయల కతడతనిపై తెచ్చిన అభియోగము విషయమున నత డాసను యమునకి ఇంగ్లండులో నుండవలసి ముందుటచేత నాగొరవ పదవి నత డంగీకరింపజాలకుండెను. రాలెటు కమిషను నివేదిక యందలి కొన్ని అంశములకు గూర్చి తిలకుగారి న్యాయవాదులు హిందూదేశ దొరతనమువారికి హెచ్చరికను తెలిపిరి. ఆ విషయమునగూడ అభియోగము తేవలయునని వారియుద్దేశ మైవెట్టున్నది. ఈలోన నీదేశమం దానివేదికను ప్రయోగింపవలదనియు అందువలన వేలంబైతు డిగ్గీలుగారి మీది కేసునకు భంగముకలుగునయ్యెను, వారు హిందూదేశీయంత్రిగాకి తెలిపిరి.

పత్రికా స్వాతంత్ర్యము

పత్రికా కాసమువలన అరాజకపు ప్రయరణములు రహస్యముగ్రాలయముల నావరించినవని రాలెటు కమిషను వారు తెలిపిరను సంగతియు, ఈ కాసమువలన కొన్నిపత్రికల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగుచున్న దని ప్రజలు తలంచుచున్నారను సంగతియు మాకు జ్ఞాపకము వచ్చుచున్నవి. పంజాబు బర్మాప్రభుత్వముల వారును, సింధు ఢిల్లీఅధికారులును "హిందూ" "నూయిండియా", "బొంబాయి (కాని కలు)", "కామనవీలు" మొదలగు పత్రికలు తమ రాష్ట్రములకు రాగుడదని కాసిందిరి. అందువలన వారిరాష్ట్రపురాజనీకులు చెప్పనని వారితలంపు ఇంక బొంబాయి నెస్సాన పైని క విషయముల ననుసరించక రాజకీయ విషయముల ననుసరించి ఈ దేశమున నాపత్రికలను వ్యాపింపజేయనీయకున్నా దని తలచుట కేమియోటంకమా మేము తెలుపజాలకున్నాము.

క్రి కేములైన కె. క్యామారావుగారు

"మాజిను" అధ్యక్షులగు కె. క్యామారావుగారు (బి. ఏ. ఆఫ్సర్లు) ఆకస్మికముగ మరణించుటవలన ఆఫ్సర్లుకందలి భారతీయులందఱును విచార సాగరమున మునిగిరి. ఒక వారము నుండియు నరడు "ఇన్స్పెక్షుంజా" జ్వరముచే పీడింపబడుచుండెను. విద్యుటు కొంతకాంతి కలిగి ఆకస్మికముగ నది "నూయిండియా" క్రింద బెట్టెను. ఆ మరుపటిదినముననే అతడు మరణించెను. గొల్లన్నగ్రీకుతో వరని కంకర్మకీటును గావించబడినది. భారత ఆంగ్లస్నేహితు లనేకు లవటికేగిరి. ఇద్దఱు బ్రాహ్మణస్నేహితులు కాస్త్రులులనుండి మంత్రతంత్రముజేసిరి.

క్యామారావుగారు మైసూరుదేశీయుడు. అయినను ఉత్తరహిందూస్థానమునందలి దేశవారము నెట్లును హిందూకలీజులు. మూలమునందును, అలహాబాదు కలహాపాతకాలయందును విద్యుటు నెట్లును హిందూకాలీజులొక విద్యనభ్యసించిరి. క్రిందటి సంవత్సర మతడామ్యవర్షంలో మోడర్ను హిస్టరీ చదివి పట్టభద్రుడయ్యెను. రాజోవు సంవత్సరము వి. సి. ఎస్. పరీక్షకు జోవుట కతడు సిద్ధమగుచుండెను. అత డామ్యవర్షండు చాలయందీ నెలుగును. అనేకమంది ఆంగ్లభారత స్నేహితుల అభిమానము వతడు చూడగొనెను. భారత ఆంగ్లసారస్వతములం దతనికి రహస్యకాస్త్రు ఖలం దెక్కుడు అభిలాష. ఈ దేశపు దిగ్విజ్ఞాన ప్రధానకా ర్యాలయమువద్దకు తమ హిందూదేశపు కళలనుగూర్చి మువ్వనిం చెక.

ఆఫ్సర్లు మాజిను సంఘమువారు అక్టోబరు 27-వ తేదీ ఆదివారమునాడు "విచారకత్తిర్యాసము" ను గావించి అరికిండ్రికి మధ్యరాష్ట్రముల ఆటవికపాలనలోగొగ్గి కె. రామరావుగారికి తెలియపరచిరి. మరణకాలమునకి క్యామారావుగారికి 22 వత్సరముల వ్రాయును.

## చెన్నపురి పబ్లిసిటీబోర్డు.

నా కాయుక్తబొమ్మలు మాంటురోడ్డునందలి క్రొత్త మదరాసు స్ట్యాకు భవనమును 1918-వ సంవత్సరము డిశంబరునెల 20-వ తేదీ మొదలు 23-వ తేదీ వరకు ప్రదర్శించబడును. ప్రదర్శనము ఈనెల 20-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు 4-30 గంటలకు శ్రీ గవర్నరుగారిచే తెరవబడును.

ఇతరదినములందు మధ్యాహ్నము 11 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 5-30 గంటలకు తెరచియుంచబడును.

ప్రవేశపు రేట్లు వివరము.  
20-వ తేదీన ... .. రు 1-0-0  
21,22,23-వ తేదీలందు ... .. 0-8-0  
24 మొదలు 28-వ తేదీవరకు ... .. 0-4-0

శిషాయిలకును పిల్లలకును సగము ధరలు.  
28-వ తేదీనాడు ప్రదర్శనము ప్రత్యేకముగ స్త్రీలకొరకు మాత్రమే తెరచియుంచబడును.

ప్రకాశమానమగు బ్లూబ్ల్యాకు సిరాపిళ్లలు

ఒక బిళ్ల ఒక బుడ్డి సిరా నిరాటంకముగనగును చాల తృప్తికరముగ నుండును ఒకమాత్ర ఉపయోగించి వాచిన ఇయ్యవి బజారులో దొరకువాని కన్నిటికంటె శ్రేష్టమైనవని మీకే తెలియును. ఉత్తర ఫ్యక్చరములన్నియు ఆంగ్లమున వాయవలయును. ధర:- బ్లూబ్ల్యాకు 144-కి 15 అణాలు తపాల కూలి 0-4-0 వేరు. ఎట్ట సిరాబిళ్లలు 144-కి 1-8-0 తపాల చార్జి వేరు. వలయువారిట్లు వ్రాసి కొనవచ్చును.

THE INDIAN INK MANUFACTURING CO  
1272) 61, A Ice factory Lane, Calcutta.

లోక ప్రసిద్ధి జెందిన జవులిదినములు.  
సరసమై వెలులు! చాయకు ఉత్తరవాదము!!  
సాగనైన వెంకుగూరు కొంగు గల కంచి పట్టుచీరలు. రు 80 లు మొదలుకొని రు 50 లు వరకు, పట్టురచికలు రు 2 లు మొదలుకొని రు 5 వరకు. హామ్మూల్ చీరలు మొదలగు జవులిదినములకు క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు. 1262 విత్థల్ అండ్ కంపెనీ, కంచి.

తంత్రిలాసము :  
"బుడిట్"  
మదరాసు.

ఇ క్ష య క్ష జా

తే క

బొంబాయి జ్వరమునకు భయపడకుడు.

ఆయుర్వేద మభయ మిచ్చుచున్నది. (1045)

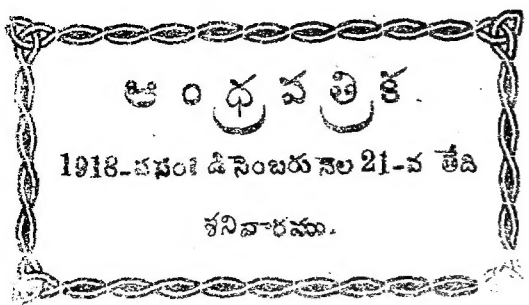
వైద్యురత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారు కనిపెట్టిన దివ్యావధ మిందుకు సిద్ధావధము. ఇది ఈ జ్వరమును తొలగించుటయే కాక రాకుండచేయును. ప్రతియింట నుండదగిన పరమావధము. ఈవరకే వలపుర కుపయోగపడి ఫలమునిచ్చినది.

ఇక ఫుయెక్ జా మందులనెట్లు  
మాష్టేగుమందుల నెట్లు (వైద్యుడి)  
" " (చిన్నది)  
కలరామందులనెట్లు

రు 1-8-0  
" 1-12-0  
" 1-2-0  
" 0-12-0

ఇక ఫుయెక్ జా జ్వరముచే బహినులగువారికి  
మా దన్వంతరి లేహ్యము  
వెంటనే బలము నిచ్చును. డిన్న 1-కి రు 2-8-0

ఆ యు ర్వేదా శ్రమం, గు, ఆచారప్పనోవిధి, జి.టి. మదరాసు



## డాక్టరు క్లార్కు గారి హితోపదేశము.

కాంగ్రెసు సభనుండి వీలి మితవాదసభను ప్రత్యేకముగ నేర్పాటుజేసిన సర్ డిన్లా ఎడ్వర్డ్ వాచాగారికి, పార్లమెంటుసభలో సభ్యులుగనుండి హిందూదేశముపై నభిమానము జూపుటయేగాక, ప్రస్తుత సమయమున ఆంగ్ల దేశము నందలి కాంగ్రెసు సంఘమునకు తాత్కాలికాధ్యక్షులుగ నున్న డాక్టరు క్లార్కు గారికి లేఖను వ్రాసిరి. ఆ లేఖ ఇండియాపత్రికలో ప్రచురింపబడినది. ఆ లేఖ జూచిన, మితవాదులచర్య గూర్చి ఆంగ్ల దేశపు ప్రముఖ లేమాత్రము హర్షించుట లేదని, తేటతెల్ల మగుచున్నది. మితవాదులు గొందరు తిరిగి కాంగ్రెసులో జేరుట కీ సందర్భ మనుకూలించుచున్న దనుటకు సందియములేదు. క్లార్కు గారి లేఖను మా సాతకుల పరిశీలనార్థ మిచట నుదహరించుచున్నాము.

“హిందూదేశమునకు మిగుల దూరమున నున్న వారికి, అక్కడ జరుగుచున్న విషయముల గూర్చి సరియగు నభిప్రాయము దెలుపుటకు దుస్థరముగ నున్నది. కాని, హైందవ పత్రికలజూచినను, నాకు తెలిసిన సమాచారము బట్టి యోచించినను, కాంగ్రెసుసభకు జనకులగు మీరును మరి కొంతమంది ప్రముఖులును బొంబాయి కాంగ్రెసుకు వెడలకుండుట, సమర్థ యోగ్యముగాదని తోచుచున్నది. రాజకీయసంస్కారులలో నింతటి యుద్దేశమునకును కలహములకును కారణ మెద్దియో నాకు దోచకున్నది. బహుశా, రాజకీయపరిస్థితుల గూర్చి నిజము తెలియనందుచే, ఇట్టి కీర్ష్యము లేర్పడినవని నేదలచెదను. మాంటాగూ ఛలముప్పుడు నివేదికము, రాజకీయ సమస్యలో కొంత భాగమునకు మాత్రమే వర్తించుచున్నది. మిగిలిన భాగములు, అసగా నియోజకవర్గపు సామర్థ్యము, నియోజకవర్గ నిర్మాణము, స్వాతంత్ర్య ప్రజాయత్త శాఖావిభజనము, వివిధప్రభుత్వముల ఆర్థిక సంబంధము మొదలగు విషయము లన్నిటిని, నిర్ణయించుటకు ప్రత్యేక సంఘములు నెలకొల్పబడినవి. ఈ సంఘముల నివేదికలు వెలువడువఱకు, సుంత్రివర్గ మెట్టి చర్య దీసికొన జాలదు. మీరు సంస్కరణనివేదిక సంతను గలిసి పరిశీలించెదరు. అప్పుడుగాని, ప్రభుత్వము వారు సంస్కరణశాసనమును తయారు జేయరు. చిత్తుచట్ట మయినను, కానున్న పార్లమెంటు వారేర్పరచెడి ప్రభుత్వోద్దేశములను మాత్రమే పెలిబుచ్చును. నూతన పార్లమెంటు సభ బ్రిటిషు చరిత్రలో కెల్ల ప్రజాస్వామ్యవత్తుము బూనిన దనిపించుకొనును. 2 కోట్ల ఎన్నిక దారుల కది ప్రతినిధిసభ యగును నేనిది వరకు ప్రాతినిధ్యము వహించిన భాగములో 1000 ఎన్నికదారులు మాత్రమే గలరు. ప్రస్తుతము ప్రయత్నించుచున్న శాసనమునకు 30 మేరకు వైగ నున్నారు. అట్టి పార్లమెంటు సభవారిచే నియమించబడిన ప్రభుత్వము గాని, అది నెలకొల్పాడి సంస్కరణములు గాని, ప్రజాపరిపాలనమునకు

మిక్కిలి యనుకూలముగ నుండును. రెండుమూర్తి సంస్కరణశాసనము పార్లమెంటులో చదువబడిన పిమ్మట, ఉపసంఘమునకు పరిశీలనము నిమిత్త మంచబడును. ఆసంఘమువారు ప్రతి నిబంధనను కడుశ్రద్ధతో పరిశీలించెదరు. ఈ విషయమై సాక్ష్యమును గూడ దీసికొందురు. ఈ సమయమున, ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల యభిప్రాయములను వినుటకు వాగ్దానము జేసి యుండిరి. అతివాదులును మితవాదులును, తమతమ యభిప్రాయముల నాసంఘమువారికి దెలుపవచ్చును. అవసరమని తోచినచో, ఆ సంఘమువారు, చిత్తు చట్టమును సవరింపవచ్చును. ఈ సంఘమువారు తమ నివేదిక నంపనిది, సంస్కరణముల నిజస్వభావము గుర్తించుట దుస్థరము. అంతవరకును, సంస్కరణముల నంగీకరించుటకు గాని, నిరాకరించుటకు గాని, వీలుండదు. ఆ సమయమున మాంటాగూగారు ప్రభుత్వకార్యదర్శిగ నుండురో నుండరో గాని, సాధ్య మగునంతవరకు వారు స్వపరిపాలనోద్యమమునకు లెగిన సాయ మొనరించెదరని యూహింపవచ్చును. రాజప్రతినిధిగారి యొక్కయు మరి కొందరు హైందవోద్యోగుల యొక్కయు అంగీకారము బడయుటకై, మాంటాగూగారు నివేదిక సూచనలను సంగుచి తవరచి యుండవచ్చును. డిసెంబరులో జరుగనున్న కాంగ్రెసు సభలో జాతీయవాదులును మితవాదులును జేరి, ప్రతికూలరను కలసి ఎదుర్కొనెదరని, హృదయపూర్వకముగ వాంఛించు చున్నాను. ఉపకారవేతనము దీసికొనిన వృద్ధ భారతీయోద్యోగులు తమ వలుకు బడిని, స్వపరిపాలనోద్యమమునకు వ్యతిరేకముగ నుపయోగించుచున్నారు. వీరికి కచ్చెట్టేపు కక్షమువారు చేయూత నొసగుచున్నారు. భారతీయు లీ సమయమున, తమలో తాము పోరాడుచుండుచో, ఈ దుష్ప్రగహములకు మరింత ప్రోత్సాహము గలుగును. మన యిద్దరకును, హైందవ రాజకీయోద్యమము గూర్చి చిరకాలానుభవము గలదు. తుట్టుతుడకు మన మితకాలమును ఏ సంస్కరణముల కొరకై పోరాడుచుంటిమో, వాటిలో కొన్ని యయినను, సఫలమగు సూచనలు గాన్పించుచుండ, నాహృదయము వలెనే మీ హృదయమును ఉప్పొంగుచుండునని యూహించెదను.”

క్లార్కుగారు వాచాగారి కొసగిన హితోపదేశ మెంతవరకు ఫలించునో, చూడవలసియున్నది. అత్యల్పసంఖ్యాకులు కాంగ్రెసు సభకు వెడలకున్నను, మితవాదులలో ననేకు లీ వత్సరపు సభకు వెడలెడి సూచనలు గాన్పించుచున్నవి. ఏలనన, మితవాదుల వలుకుబడి దేశములో నత్యల్పముగ నున్నది. వారి ప్రత్యేకసభ సనేకుల సాక్షింప లేక బోయెను. ప్రజలలో నుత్సాహము గలిగింపలేదు. ఏకారణముచే నైన నేమి, వారు తిరిగి కాంగ్రెసుసభపై భక్తి గనబఱచుట సంతోషకారణ మగుచున్నది. కాని ఐకమత్యముపేరు బెట్టి, కొలదిమందిని సంతృప్తిపరచుటకై, బొంబాయిసభలో నిరూపించబడిన జాతీయోద్యమములకు వెనుకంజ వేయుట మాత్రము, ఆత్మవివాళ కరమగును. కాంగ్రెసు సభలో జేరువారెవరయినను, సభానిర్ణయమునకు జడ్జలు గావలెను. తమ తమ ప్రత్యేకాభిప్రాయములను, మహాసభాభిప్రాయమునకు లోను గావింపవలెను. దీర్ఘలోచన వైగావింపబడిన బొంబాయి సభాతీర్మానములను యిచ్చవచ్చినటుల చూర్చివైచి లాభ ముండదు. సంస్కరణముల స్వరూప చర్చతో కాంగ్రెసుసభ వారు విశేషకాలము గడువక, కార్యసాధన విష

యమై ముఖ్యముగ నాలోచింప వలయును. ఆంగ్ల దేశమునకు రాయభారము, లండను కాంగ్రెసు, స్వయంనిర్ణయమాత్ర ప్రతిపాదనము మొదలగు ముఖ్యాంశములగూర్చి తీర్మానముల గావించి, కార్యసాఫల్యమునకు వెన్నంటనే కృషి సలుపవలెను. ఢిల్లీ కాంగ్రెసుసభలో దేశీయులు గావించెడి దృఢనిశ్చయముపై దేశసాభాగ్య మాధార ఖడి యుండును. ఇందుచే, బి. చక్రవర్తిగారును, బివిన చంద్రపాలు గారును, మొన్నటిదినుము కలకత్తాలో జరిగిన బహిరంగసభలో హెచ్చరించి నటుల, ప్రతినిధు లధికసంఖ్యలతో కాంగ్రెసు సభకు వెడలి, జాతీయోద్యమ సాఫల్యమునకై కృషి సలిపెనరు గాక!

అధినివేశ రాజ్యములు : భారతీయులు

సర్ థియోడోరు మారిసనుగారు జర్మను తూర్పుఆఫ్రికాను, భారతీయుల నివాసస్థానము గావించవలె నని, లండను ట్రైబ్యునల్ తికకు వ్రాసి యుండిరిని తెలిపియుంటిమి. వీరు ఆక్టోబరు నవంబరు మాసముల హిందూస్థాని రిప్రెజెంటేటికు నీ విషయమై వేరొక వ్యాసము వ్రాయుచున్నారు. వీరిసంకల్పము సిద్ధించు నని యూహించుట కాధారములు లేవు. జర్మను తూర్పుఆఫ్రికా విషయము, సంధిసభలోగాని నిర్ణయింపబడదు. జర్మనుల కీ భాగము తిరిగి యొసగబడనేరదు. దక్షిణాఫ్రికా వారి భాగమును గోగుచున్నారు. భారతీయులకు నివాసస్థానముగ నొసగవలయు నని, పోరాడు వారెవరుండరు. ఈ సూచనకు, ఆంగ్ల పత్రిక లంగీకరించుటలేదు. భారతీయులయినను, ఉత్సాహము జూపలేదు. మారిసనుగారి సూచన మాత్రము త్రోసివేయదగినది గాదు. ఇప్పుడు భారతీయుల కన్ని రాజ్యములలోను, ప్రవేశము నిరోధింపబడుచున్నది. అందుచే, తూర్పు ఆఫ్రికాను మాత్రము భారతీయులకు ప్రత్యేకించి, అక్కడ వీరి స్వేచ్ఛ కెట్టి నిర్బంధముల నుంచగూడదని, మారిసనుగారు గోరుచున్నారు. అధినివేశ రాజ్యములవారు, భారతీయులపై నెట్టి నిర్బంధముల నుంచినో, భారతీయులు గూడ అధినివేశ రాజ్యములవారి భాగమున ప్రవేశించుట కట్టి నిర్బంధములను విధించుట కధికారము గలిగియుండువలెను. పరిశ్రామికులే గాక, భారతీయ విద్యాధికు లీ భాగము నాక్రమించి, దాని పరిపాలనాభారము వహింపవలెను. పరిశ్రమల పభివృద్ధిగావించి, వ్యవసాయమును కొనసాగించి, ఆఫ్రికావాసుల యుద్ధరణమునకు భారతీయులు తోడ్పడవలెను. అడవిసంతను చేపించి, హైందవ జనపదములకు స్థాపించవలెను. విద్యా వ్యాపకమునకు కృషి సలుపవలయును. క్రైస్తవజాతులు స్వీగో జాతి వారిని బాగుచేయులేక విఫలులయిన కార్యమును, భారతీయులు చేకొని విజయము గాంచవలెను. అన్యులపై సధికారము వహించి, వారిని లోబరుచుకొను నుద్దేశముతో గాక, మానవ సౌభ్రాతృత్వమును పెంపొందించుట కొరకే భారతీయులు ప్రయత్నింపవలయును. మారిసను గారి ముఖ్యోద్దేశములను వైన నూచించితిమి. ఇవి వాంఛనీయములే యయినను, తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులు తమ సామర్థ్యము జూప గలిగిన గాని, స్వదేశమున బాధ్యతగల ప్రభుత్వముచు పొంద నర్హులు గారని మారిసనుగారు చివర నుదహరించిన షరతునకే భారతీయులను అంగీకరింపదు. మొదలు, బాధ్యత గల ప్రభుత్వమును భారతదేశము పొందగలిగిన పిమ్మట, నితర దేశములలో తనసామర్థ్యమును ప్రదర్శింపగలుగును. అంతయ గాని, స్వదేశములో పరాధీనులుగ నున్న భార



తీయలు అన్యదేశములో నర్తకారవము బడయ జాలరు. గత జూలై నెలలో, అధినివేశ రాజ్యము లలో భారతీయుల స్థానము గూర్చి చర్చించుట కొక సభ గావించ బడెను. ఆ సభకు సిహ్న గారు గూడ ఆహ్వానింపబడిరి. అందు అధినివేశ రాజ్యవాసులకు హిందూదేశము దెట్టి ప్రతీకార మొసగవలయునో సిహ్నగారిచే నూచింపబడెనుగాని, వీరి నూచన యీముఖ్య సమస్యను పరిష్కరింపజాలదని, భారతీయు లభిప్రాయపడిరి. ఏలనన, వలసరాజ్యముల కూలీ లీ దేశమున కేతెంచకుండుటచే, సిహ్న గారు నూచించిన ప్రతీకారము ఫలప్రదము గానేరదు. కావున గాంధీగారు నుడివినటుల, హిందూదేశ మధినివేశ రాజ్యస్థానము బాంధవంతవరకు, ఈ సమస్య పరిష్కారము గాజాలదు. అట్టి సుభస్థితి త్వరలో చేకూరుటకై, భారతీయులు తమ ప్రయత్నముల నన్నిటిని కేంద్రీకరించుట ముఖ్యధర్మము.

**బ్రిటీషు కాంగ్రెసు కమిటీ నివేదికము**  
ఈ సంఘమువారు, సర్. విలియము వెడ్డరు బరనుగారి మరణానంతరము, భారతదేశాశ్రయము లను తిన్నగ గ్రహించుట లేదనువాడుక ప్రబలి యున్నది. కాని ఆస్థితి యిప్పుడు మారుచున్నది. కాంగ్రెసు పక్షమువారి యుద్దేశములను గ్రహించుటకు వీరిపుడు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ సంఘమువారి 1917-18 సంవత్సరపు నివేదిక మిప్పుడు ప్రచురింపబడినది. ఈ సంఘమువారు భారతదేశ క్షేమమును కాపాడుటకు నెలిపినకృషి ప్రశంసార్హముగ నున్నది. ఆగస్టు 20-వ తేదీ ప్రకటనమును వీరింగీకరించుచు, మాంటాగూ విధానపు ముఖ్య సూత్రములకు వీరింగీకారము జూపిరి. వివరముల గూర్చి విమర్శించుటకు, వీరు కాంగ్రెసు సభవారి యుద్దేశముల దెలిసికొన గోరిరి. భారతీయులు గోరెడి మార్పులు సఫలమగుటకు తాము సాధ్యమైనంతవఱకు కృషి నెలిపెద మనియు, నిందుకు రాజకీయపక్షము లన్నియు కాంగ్రెసు సభలో జేరవలయుననియు, వీరు వివరించుచున్నారు. ఇండో బ్రిటీషు సంఘమువారి ప్రయత్నములను విఫల పఱచుట కీ సంఘమువారు చేసిన కృషి చాల వరకు సఫలమయినది. కాంగ్రెసు రామబారముల నాపివయించినందులకు వీరిధికారులకు తమ అసంతృప్తి వెల్లడించిరి. ఈ సంఘపు శాఖలు ఆంగ్ల దేశములోని పెద్ద పట్టణములలో నెలకొల్పుట యవసరమని, వీరు నూచించుచున్నారు. ఇండియా పత్రిక క్రమముగ ప్రకటింపబడుచు, హిందూదేశ ము పక్షమున ఆందోళన మొనర్చుచున్నది. ఈ సంఘమువారు హిందూయులు సంఘమువారి సహాయము చేకొని, సభల జరుపుట సమంజసముగ నున్నది. భారతీయు లీ సంఘమునకు తగిన ద్రవ్యసహాయ మొసగి, సంఘోపయోగమును విస్తరింపజేసి, కాంగ్రెసు సభ వారి ఆశ్రయము నీ సంఘము సువ్యక్తపఱచునటుల తగిన కట్టుదిట్టముల నేర్పరు ప యత్నించెదరు గాక యని కోరెదము.

**వింతసంగతి**  
జార్జి చక్రవర్తిగారు సామ్రాజ్యమున కంతకును సార్లమెంటుసభలో నొక సందేశ మొసగెదరని, ప్రకటించబడెను. ఆ సందేశ మేకారణము చేత హిందూదేశము చేరలేదో గొప్పిల్లబొంబాయి క్రానికలు, హిందూపత్రిక లో సాధువులగావినవి. ఈ విషయమై లీడరుపత్రిక రాత్రిలో నక్షత్రాయుచున్నది.

“ఈ లోకమును రూటరు గావించెనా? లేక మరియేకారణ మయినను గలదా? ఈ రహస్యము తెలియకున్నది. లాహూరునుండి కుంభబడిన అస్సాసియేటెడు తంత్రీవార్తలో, కుంజాబు లెస్సెంటు గవర్నరుగారు చక్రవర్తిగారి సందేశమును చదివినటుల, గాన్నించుచున్నది. దీనిని బట్టి ఇండియా క్రికెట్ జేసెంటులనే ఎంచవచ్చును. అటులయినచో, లాహూరులో మాత్రము దీనిని ప్రచురించి ఇండియాలో మిగిలిన భాగములలో ప్రచురింపకుండుటకు కఠం బేమై యుండును? ఈ సందేహమును, ఇండియా ప్రభుత్వము వారు దీర్చుట భావ్యము.

**ప్రజాసామాన్యముపై సభిమానము**  
ఇటీవల ఇండో బ్రిటీషు సంఘమువారు స్వకరి పాలనమునకు, ప్రజాసామాన్య మనుకూలురు గారని వెల్లడించుచుండిరి. ఇందుకు లండను ట్రెయ్యు పత్రిక చక్కనికత్తుత్తర మొసగినది. “ఇండియా దేశపు ప్రజాసామాన్యమును ప్రేమితి చూపుటచే, లాభము లేదు. అన్ని దేశములలో రాజ్యాంగ సంస్కరణములు కొలదియందిచేతనే ప్రారంభింపబడినవి. ఏమిది సంవత్సరములక్రింద, జపానుదేశ ప్రజలు రాజ్యాంగమునందు మార్పులు గోరిరా? ఏది యెటులున్నను, ఈ దేశము నెల్లొరను ప్రభువుగారు దెలిపినటుల, తన వాగ్దానములను చెల్లించి తీరవలయును. మూలసూత్రములే పనికిరావని ఘోషించుటచేలాభ మెద్దియు గలుగదు.”

**అజ్ఞానము**  
హిందూపత్రికాధిపతులగు కస్తూరి రంగయ్యగారు వెన్ను యూనియను వారిచ్చిన విందు సందర్భమున మాటలాడుచు, భారతీయ సమస్యల గూర్చి లండను నందును తదితర ప్రదేశములందును ప్రముఖులలోనే అజ్ఞానము ప్రబలియున్నదని, నుడివిరి. ఈ యజ్ఞానమును బారద్రోలుటయే కాంగ్రెసు రాయబారుల ముఖ్యకార్యమై యున్నది.

**నాకాదళచిత్రపట ప్రదర్శనము**  
మిత్రమండలి విజయమునకు బ్రిటీషునాకాదళము ముఖ్య కారణమని యుద్ధచిత్రపటలింపినవారలకు దెలిసియున్నది. ఈ విషయము కన్నులార యుద్ధకాలము జూచినవారలకు గాని గ్రాహ్యము గాదు. సామాన్యజనుల కీ విషయము తెలియటకై చెన్నపురియందు ప్రకటనసభవారు మాంటాగోడ్డు నందు ప్రదర్శించిన చిత్రపటములందు జలాంతగ్రామముల నాకాదళసేనలున్నటులు కాంగ్లనాకాధికారులు కల్పించిన సాధనములు రహస్యముగ బ్రదర్శింపబడినవి. సముద్రమునందు పోగున కప్పియును మార్గములను మార్చియును కనుమరపించియును మిత్రమండలి నాకలు తప్పించుకొని పోయిన విధము పెద్దపటముల ద్వారా ప్రదర్శింపబడినది. జలాంతగ్రామములను విధ్వంసము చేయుట కేర్పడిన నూతన సాధనములు ప్రదర్శింపబడినవి. నాలుగేండ్ల నుండియును సతి జాగ్రత్తతో నప్రమత్తులై బ్రిటీషు నాకామోధులు నాకదళము పొటుపడిన విధము, చూపిన సాహస ధైర్యములు పటములను జూచినవారలకు వ్యక్తము గాగలదు. జీబర్లనావాక్రమమును బ్రిటీషు నాకలు పొడుచుకొనెనవిధము ఆకాశయానములు నాకలకు సహాయముచేసిన విధము ప్రదర్శింపబడినది. శ్రీగవర్నరుగారు పదర్శనము తెరచిరి. పాఠప్రముఖులు కొందరు ప్రదర్శనమును క్రద్ధావంతలై సందర్శించిరి. ప్రజలు ప్రదర్శనమును సందర్శించి ప్రదర్శకుల ముత్యము గలగజేయవలసి యుండును.

కలకత్తాలో వైద్యవృత్తియందున్న ఆర్. జి. కేర్ గారు 19-వ తేదీని విజయముచే మృతిచొంది. ఇంగ్లాండులో వైద్యవిద్యను పూర్తిచేసి ఇండియాకువచ్చినవీడన వీరు వైద్యములో గొప్పపేరును ప్రఖ్యాతినిగడించిరి. దేశభావయందు వైద్యగ్రంథముల నెన్నిటిను రచించిరి. ఈయన బెల్గాబయా వైద్యకళాశాలస్థాపకుడు.

**వృత్తాంతములు**

**నిర్బంధితులు:**—దేశరక్షకాసనముక్రింద నిర్బంధింపబడిన 5 గురు బద్దావాయను ఆశ్రయముండి రంగూనుకు వచ్చి వారివారి యిండ్ల కేగిరి.

**సర్వభారత వైద్యచూసభ:**—డిశంబరు నెల 28-వ తేదీ యువయమున ఢిల్లీనగరమున సర్ నీలరత్న సక్సేనగారి అధ్యక్షతక్రింద సర్వభారత వైద్యచూసభ జరిగినది. డాక్టరు జె. కే. నేనుగా రాహ్వానసంఘాధ్యక్షులు. డాక్టరు ఇ. టి. మిత్ర-బి. చమలుగార్లు కార్యదక్షులు.

**జపానుసరకులు:**—జపానునుండి రంగూనుకు వచ్చు సరకుల పేకేటిలపై “జర్మనీలో చేయబడెను” అను నిలాసము కనబడుచున్నది. జపానులోనే ఆనవ్వులు జేయబడినవో నట్టివిలాస ముండగూడదు. అవి జర్మనీలోనే చేయబడినవో వానిని రంగూనుకు రానీయ నేకుడదని బర్మాపరిశ్రమము వారు దౌరతనమువారికి వ్రాసిరి.

**లియ్యపు ఎగుమతులు:**—రంగూనులియ్యమును జావా జపాను చీనాదేశములకు పంపగూడదని నిషేధించి గాని కలకత్తా బొంబాయి నగరములకు ఎగుమతి చేయుచున్నాడు. కొలంబోకుకూడ లియ్య మవసరముగ కావలెను గాని స్త్రీ మరులులేవు. ధరలు డిశంబరు మాసము 552-8-0. తక్కినవి 348-0-0. జనవరి 317-8-0. మూడు నెలలకు 325 ఏప్రిలు 329 లు.

**టెన్నీసరంగ నాక తగులబడుట:**—రంగూను కేపులో టెన్నీసరంగనాక తగులబడినపుడు దానిమీదనుండి ఆయుధ సామగ్రిలను 19-వ తేదీని నీటిలోనికి పడవోగిరి. ఈప్రమాదము తొలగింపబడినన నాకకు చాలవత్తము కలిగినది. ఆయుధ సామగ్రిలను నీటిలో పోయెనుట చాల ప్రమాదగమయము. పాకేటిలకు వేడి ఎక్కినది. కొన్ని పేర్లుచుండెను. అట్టిస్థితిలో వానిని సాహసముతో నీటత్రోసిరి. ఇంకను మంటలు తగ్గలేదు.

**ధిల్లీలో 19 తేదీని క్యానిటరీ క్యాబ్రిట్యూలజి సభ జరిగినది.** (ఆరోగ్యకాశ్రమ, క్రిమికాశ్రమ) చాలరుండి పండితులు విచ్చేసిరి. ప్రజాకోగ్యాభివృద్ధిపరి పరిశోధనపనిని విస్తరింప జేయవలయునని సర్జికల్ జనరలు ఎడ్వర్డు గారు వ్యక్తీకరించిరి. ఒక్కొక్కదాని కోక కాఖ నియమించబడవలయును. వీరిద్దరును కలసి పనిచేయవలయును. ప్రజాకోగ్యాభివృద్ధిసంఘముకటి ఉండవలయును. రోగనిరోధక సంఘమును, పరి శోధక సంఘమును విడచీయగూడదని.

**దర్బారు:**—సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వముం ది ర మున 19-వ తేదీని జరిగినది. సయి దం పూరు తాలుకు దారు మేక్ బాబిబుల్లాగారికి లక్ష్మణపుర కార్యనిర్వాహకోద్యోగి బాటుంగుగారికి బంగారు గడియారములు బహుమతి ఒసంగబడినవి. లెఫ్టినెంటు మా. మేకు సయిదు హుస్సేనుకును రాయబహదూరు మన్వారు బహదూర్ సాబుగారికిని కత్తులను బహుమతిగ నొసంగిరి. కార్యక్రమ మంతయు ముగిసిన పిదప యుద్ధకాలమున తిహారీబుల్బుద్దార్ ప్రసాదు గారు ఘనసహాయ మొనర్చినందులకు దర్బారులో నీతి ఒసంగబడినది. దీనిని లెఫ్టి నెంటు గారు ఒసంగిరి.

**భారతీయసంఘము:**—వారి ఉపసంఘ మొకటి 19 తేదీ సాయంకాలము సర్ దేశప్రసాదు సర్వాధికారియజయ్యమున కలకత్తాలో సమావేశమైనది. దేశమును హావసభకుపోవుట గురించియు ప్రతినిధుల నెత్తుకొనుటకు గురించియు చర్చించబడినది. ప్రతినిధుల నిసభయం దెత్తుకొనవలయునని ఎన్. కే. గోనుగారికతిర్మాన ముపొందింది. సభ్యుల సమ్మతి బడయటకు ఈతిర్మానము ప్రజేతబెట్టబడినది. 7 గురు అనుకూలురునుండి. 7 గురు ప్రతికూలురుగ నుండిరి. తిర్మానమోడిపోయినదని ప్రకటించబడినది. తిర్మాన మోడిపోవుటకు అభ్యుదయి వోటు కారణము, కాబట్టి ఈసందర్భము కలకత్తా భారతీయ సంఘమునుండి ప్రతినిధు లెనరును ఎన్నుకొనబడరు.

# విజయ విరామము

(రైతుల పక్షము)

ఇంగ్లండు

ఇండియాకు బయలుదేరిన విమానము

లండను, డిశంబరు 19:— జనరలు న్యూమెనుగారి విమానము కోయిట కచ్చివడి.

విమానవ్యాపారము

పారిసు, డిశంబరు 18:— డిశంబరు 18-వ తేదీ ఇప్పటి వరకుండి హిందూజేతమునకు బయలుదేరిన విమానము డిశంబరు 15-వ తేదీ యుద్ధమున పామునొద్ద నున్న లా ఊర్గెటు విమానాలయమునుండి మార్చేబునద్ద నున్న మిర్మాను విమానాలయమునకు బోయెను. పారిసునుండి మార్చేబు 450 మైళ్లదూరము బెర్లినువై బాంబులతో నుద్దేశించబడిన విమానము 127 అడుగుల పొడుగుగలిగి అందున్న సామగ్రితోను ప్రయాణితులతోను గలసి 27 వేల పౌతుల బరువుగలిగి యుండెను. 4 రాయిన్ ఈగిల ఇంజనులు అందవర్చబడియుండెను. అది గంటకు 100 మైళ్ల చొప్పున పోగలదు. కానికి కార్తూషి యను అను పేరు పెట్టబడి ఒక కార్తూషి యను వ్యధునితో నడుపుచుండును. మేజరు మెక్లారెక్, కెప్టెన్ హేలీ గార్లను అందున్నారు. వారిద్దఱును విమానమునందు నిలుబులు. ప్రాదేశికములందు విమానములను నేర్పజుటకు వెళ్లుచున్న జనరలు మెక్లారెక్ గారి ఉద్యమమును తోడ్పడుటయే ఈ ప్రయాణపు ముఖ్యోద్దేశము.

విమానములపై బోంబు పంపబడుట.

మాంటేగు ప్రభువు అభిప్రాయములు

లండను, డిశంబరు 16:— పోలీ అను సంస్థానమునకు చెందిన మాంటేగు ప్రభువు గారు మైక్యులైక్ యందు దోకము త్రరమును వ్రాసి విమానముల వ్యాపారము సందర్భమున హిందూజేతమునకు పోవుటకు అధికారులు తమకు పని నేర్పజుతలేదనియు కాని తాము స్వయముగా తూర్పుదేశములకుగల విమాన మార్గములను, హిందూజేతమునకు బోవు మార్గములను పరిశీలించుచుంటిమనియు వ్రాసిరి. ఈజిప్టు హిందూజేతము అగ్రీకాలయందు పోవు (తిహా) ను ప్రయాణికులను తీసికొనిపోవు విమాన ప్రయాణములు మొట్టమొదట ఏర్పాటు చేయబడును. ఇంక కొన్ని మాసములలో లండనునుండి హిందూజేతమునకు పోవుట తీసికొనినప్పు ఏర్పాటును చేయవచ్చును. విమానములైక్లము బాంబులతో నుట్టుకు మొదట ఏర్పాటు చేయబడిన తరు విమానములకు పోవుట మున్నగువారిని తీసికొనిపోవుట కనుకూలించుటలు చేయుదురని యూహించెదము. ఇతరకంపెనీలవారును వెర్చిబరువులను చాలదూరము మోయగల విమానములను కట్టుటకు ముక్తివర్తమువారనజ్జయిచ్చి స్వయముగా వ్యాపారమునకు పనికివచ్చుటకును కొన్ని విమానముల నేర్పజుపవచ్చును.

సంధిసభకై హిందూజేత ప్రతినిధులు

లండనుకు వచ్చుట.

లండను, డిశంబరు 15:— లిక్సీరు మహారాజుగారు, సర్ ఎన్. పి. సింహగారును నిన్నటిదినము లండను చేరిరి. మాంటేగు ప్రభువు తనమున సర్ డెన్లా ఫ్రెస్చియె గారును, సర్ చార్లెస్ బెయిలీ, భూషేంద్రనాథ్ బాను, లెఫ్టెంటు కెప్టెన్లు సర్ హెన్రీ కెట్లె, ఎం. సి. సెలెక్, జె. ఇ. మక్ బర్న్, సి. హెచ్. కెమ్, ఎల్. సి. సెన్ (హిందూజేత కార్యాలయ ములోనివారు) గార్లు వారిని కలసికొని సత్కరించిరి. ఆపండి యందె సర్ మెక్లెగ్ గారును వారిసతియు, హోమియ (గంటు గారును వచ్చిరి. లిక్సీరు మహారాజుగారు, సర్. ఎన్. పి. సింహగారును రిజిస్ట్రార్లతో నున్నారు.

ఆక్సుఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమున ఎన్నికలు

లండను, డిశంబరు 17:— ఆక్సుఫర్డు విశ్వవిద్యాలయమున రెండుస్థానముల ఎన్నికలయందు హ్యూగు సెసిలు ప్రభువు గారికి 2772 వోట్లు, ప్రోద్రిగో గారికి 2546 వోట్లు లభించెను. వీరిద్దఱును మిశ్రమములు. (ప్రాఫెసరుగిల్బర్టు మర్రే (లిబరల్) గారికి 812 వోట్లు, ఫర్మన్ (కాన్జర్వ) గారికి 851 వోట్లు లభించెను.

లోహముల వ్యాపారము

లండను, డిశంబరు 17:— రాగి, స్వెట్టు, సీసము, సీసారేటలోహము, క్రోము మున్నగువాని వ్యాపారములను నిషేధించుచు చేయబడిన ఉత్తరువులను యుద్ధసాగుగ్రామియ మంత్రివర్గమువారు ప్రస్తుతము నిలుపునట్లేసిరి.

సర్ డెగ్లను హేగుగారు ఇంగ్లండుకు వచ్చుట

లండను, డిశంబరు 18:— నిలిలియు ఉద్యోగులకు నేనాశిద్యోగులకు జేయబడు సందర్భమున, రాజుగారు డిశంబరులో నేను సందర్శించుచుండినందున సర్ డెగ్లను హేగుగారు డిశంబరునందు లండనులో జరిగిన అంతర్జాతీయ మహాసభకు మార్చులపాప, క్లెమెంట్ గార్తోపాటు రాలేదని అధికారులు ప్రకటించిరి. ప్రస్తుతము సర్ డెగ్లను హేగుగారు ఇంగ్లండుకు వచ్చుట స్వంతవిషయము సందర్భముననే. ప్రభుత్వమువారికి నూచించినతోడనే ఉదితకవ్యాకమును హేగు గారికి సబ్బుటకు ప్రభుత్వమువారి రిపొటు చేసిరి. ప్రధాన మంత్రిగారి సన్మాదమున సందర్శించుటకు గాని పారిసునగర మున తమయేర్పాట్లను ప్రస్తుతము మార్చుననిరి. నేనకభివంద నలను వెలుపు ఆగిర్వాదముచేయుతీర్మాన మొకటి యుండ తలే నను విషయము సందర్భమున రాజుగారి పార్లమెంటు సభను ముసివేయుటకుండు చాలచేర్చుగల యథావిధిగను నేనను కొనియాడినయు, నూతన పార్లమెంటు సమావేశమైన వెనుక నే నేనకభివందనములను వెలుపుటకు తగినసమయమనియు అంగీకరింపబడింది.

సరియగు ప్రాతినిధ్యము.

లండను, డిశంబరు 17:— మజలజరుగు ఎన్నికలయందు సరియగు ప్రాతినిధ్య ముండలేదని నను విషయమును గూర్చిన బిల్లును రెండు గాజ్యాంగసభలకు ఆమోదించెనని నిశ్చయించి (అప్రేలియ) తలచివార్త వచ్చింది.

సర్ ఎరిక్ గెడ్డిను గారు

లండను, డిశంబరు 19:— నేను తగ్గించుకాఖలలో పని చేయుటకు సర్ ఎరిక్ గెడ్డిను గారు నిశ్చయించబడిరి.

ఇండియాకు వెండిని పంపుట.

లండను, డిశంబరు 17:— 80 లక్షల డోలరుల వెండి లోహము కలకత్తాకు పంపబడినది.

ప్రాస్తు

సంధిసభ

బ్రెస్టెల్, డిశంబరు 17:— జనవరినెల 15వ తేదీలోగా సంధిసభ జరుగు నని తోచుటలేదు. సంధిసభ సందర్భమున వచ్చు ప్రధానసంఘము లిచ్చట సమావేశ మగును.

పోర్చుగలు

పోర్చుగలు మంత్రివర్గము

లిస్బెన్, డిశంబరు 17:— పోర్చుగలు మంత్రివర్గము వారు రాజీనామా యిచ్చిరి. జేతము కొంతసంతమై యున్నది.

అమెరికా

రబ్బరుపరిశ్రమ.

న్యూయార్కు, డిశంబరు 17:— చక్కచేయుదని రబ్బరు దిగుమతినిగూర్చిన నిరోధము లన్నియును 14-వ తేదీని తొలగింపబడెను. కాన వెనుకటివలెనే రబ్బరు వ్యాపారము పాగునని న్యూయార్కు రబ్బరుపరిశ్రమల యుద్ధసంఘమువారు తెలిపిరి.

సెర్వీయా

నూతన సెర్వీయను మంత్రివర్గము

బెల్ గ్రేడు, డిశంబరు 17:— అన్నికటలకును చెందిన స్టో వనీలయొక్కయు, క్రోట్లయొక్కయు, సెర్వీయనులయొక్కయు ప్రతినిధులు గల నూతనమంత్రివర్గ మొకటి ఏర్పాటుపబడినది. పాషిక్ గారు ప్రధానమంత్రి.

చీనా

చీనాలో నల్లమురుగు పంట.

హుఘ్, డిశంబరు 17:— నల్లమురుగుపంటయు వ్యాపారమును హుఘ్ జరుగుచు నేయున్నది ఉద్యోగులు నివారించుటలేదు. కొందరుద్యోగు లాదాయముకొరకు బహిరంగముగ వ్యాపారము నకుయతిచుచున్నారు. చీనాలో తంతువున్న నల్లమురుగు పోల్చిన ఇండియానల్లమును బహుస్వల్పము. చీనా దొరతనమువారు కారిని తిరులై యింతుట కేరలము మోసముగ ఉత్తరచీనా డెయిలీన్యూసు వ్రాసినది.

టర్కీ

తురుష్కుల బలము

లండను, డిశంబరు 17:— కాకట్రాన్సి నోపిలునుండి తెలియుచున్న వార్తల ననుసరించి స్కర్నాయందలి తురుష్కులు తురుష్కుమునకు సంఘమునాచే ఆయుధము లొనగబడి పురమునకు బయట బలముగనిలిచి యుండినయు; మిక్రయందలి నాకలు నీరిని ముట్టడించుచున్న వరుస నల్లసముద్రముచేత నుండు గ్రీకులు క్రైలికాండును ప్రధానగరముగా గలిగి పాటాను రాష్ట్రమును ప్రభావతాకముగా చేసికొనుట కుద్దయము సూచించుచున్న రనియు తెలియుచున్నది.

జర్మనీ

జర్మను జాతీయులు హాసభ.

కోపెక్ హేగె, డిశంబరు 17:— మెక్లెంబర్గు లోక అమిట్ట పురమునందు జరిగిన ఎన్నికలలో సాంఘికవాదులు కానివారిసంఖ్య తక్కువయై యుండి సాంఘికవాదుల సంఖ్య బలముగ నుండెను.

సోల్సు ఉద్యోగమున నుండుట.

లండను, డిశంబరు 17:— బెల్జికునుండి ఈ క్రింది వార్త తెలియకచ్చింది. — సోలెయు మహాసభ యందు డిబ్బి ను ఆడుతమవస్తునించు దాక్సు సోల్సు రాజీనామానిచ్చె నుగాని ఇంకొకని నిశ్చయించుటకు ఆతని నే ముద్యోగమున నుండవలెనని ప్రభుత్వమువారి కోరికని ప్రకటించెను. జాతీయహాసభకోటకు జరుగు ఎన్నికలను బలపఱుపరలే నని స్వతంత్రసాంఘికవాదులు విశ్వయించి. బోవైన్కుబలము కిది యంతయు పరాజయకర మైంది.

జర్మను సావియట్ల మహాసభ

కోపెక్ హేగె, డిశంబరు 17:— జర్మను సావియట్ల మహాసభ అతిశక్తివంతమై యుండెను. జర్మనీ యిప్పుడు ధనవంత ప్రజాసత్తాక మై యున్నదని హార్ లీత్వెట్ట ప్రకటించెను. రష్యనుబోవైన్కు మిశ్రుతో జేతులుకలుపుకొనవలెననియు ఆతడుచెప్పెను. అందువై సరియవారు కొందఱును వద్దనికేటజేయువారు కొందఱు నుండి సభయంతయు కోలాహలముతో నిండిపోయెను. అప్పుడు నిగిసోరలసినదని నిష్పందించి. ప్రభుత్వసభ్యులు ఒకరికొకరు నిందించుచు తిట్లు కొనుచు నుండి.

అస్ట్రేలియా

వెల్లింగ్టనునందలి హోటలులు.

వెల్లింగ్టను, (న్యూజీలండు) డిశంబరు 17:— హోటలులను 6 గంటలకు ముసివేయు నిధానము కాశ్యతముగా నుండవలెనని ప్రతినిధిసభ వారు తీర్మానించిరి. ప్రతిహారుల సంఖ్య కంటె అనుకూలసంఖ్య అధికముగా నుండెను.

సంధి ఉత్సవములు

మెన్చెస్టర్, డిశంబరు 17:— అస్ట్రేలియా యందు సంధి ఉత్సవముల సందర్భమున రిషియను సెలవొసంగబడును. బ్రిటిషువారు మొక్కయు, మిక్రయందలి వారిమొక్కయు, నాకలును కేత్రువులనుండి పట్టుకొనబడిన నాకలును అస్ట్రేలియాకు వచ్చి ఉత్సవములందు పాల్గొనవట్టు చేయవలెనని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నారు.

1918-వ తేదీని వ్యాఖ్యను రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యేకపు ప్యాగరుడిమీద కలకత్తాకుండు తురుమెరి. సెబాద్గర్ పోగబుడి నెక్కిరి. భూచిరువులో వేటసంచారముకై పోయి. ఏచట 28 తేదీనగడు నున్నాకారి అతిధిగ నుండును.



# స్థానిక వార్తలు

**సీమత పాలు:**—ఇంగ్లండునకు బంపబడుచున్న త్రవములు రేపు 26-వ తేదీ గురువారము నాడు జనరలు పోస్టాఫీసు వందుకు, బొంబాయిలోనుండు కట్టబడును.

**నిమ్మ జాత్యుద్ధరణసభ:**—సభవారి వింతాద్రీపేట కాభాధనమునందు రేపుడయినది 8 గంటలకు ఎం. ఆర్. జంబూనాథముగారు “విద్యావ్యవస్థ” నుగురించి మాటలాడుదురు. స్వామిబ్రహ్మనందగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించుదురు.

**నావికాయుద్ధరణములు:**—నిమ్మ సాయం కాలము నాలుగంటలకు మదరాసు ప్రచారక సంఘము వారి చే ప్రత్యేకముగా తెప్పించబడిన నావికాయుద్ధరణములను మదరాసు బ్యాంకింగ్ మోటురొడ్డు భవనమునందు పెంట్లందు ప్రభువుగారు బహిరంగపరచిరి. ఈ వారమునందు చిత్రపటములను సగరవాసులు చూడవచ్చును.

**పేగు:**—టిప్పి కేసులో పేగు జాడ్యమున్నందున కొంతమంది రానువురుమునకు బోయిరియు అందులో ఒకనికి పేగుసోక ననియు తెలియుచున్నది. ఈ సంగతిని కనుగొనుటకు ఆరోగ్యాధికారిగూడ రానువురుమున కేగిని తెలిపెడిని. పర్యవసాన మింకను తెలియలేదు.

**ఇక నొక అనుమానపు పేగు కేసు కనుగొనబడి** వైద్యులకు గొప్పపాపమైనది. ఇప్పుడు, క్యాంపులలోని ఇతరులను ఆరోగ్యవంతులగా నే యున్నారు. ఇదివరకే యీవ్యాధి తగిలిన కేసు అస్సలుతిలో మరణించెను. ఇంతరకర 23 వయస్యవ్యాధిసోకి, 18 గురు మరణించిరి. ఇక యెండుగురు మరణించలేదు.

**కనిపొందెనమ్మ:**—ఒక్క కంపెనీవారి ఇంజనీయరింగుకాఫీలో పనిచేయుచున్న కూలివారికి ఇంజనీయరింగునందుండి నిన్నటిదిన ముదమునకు సమ్మ కట్టినది తెలియుచున్నది. కంపెనీవారి కూలివాండ్రుచే పగటిదినము పనిచేయుచుండుటకాక రాత్రులయందు సయితము బలవంత పెట్టి పనిచేయుచున్నారట. ఇంజనీయరింగువృత్తివారిలో పనిచేయుచున్న మేస్ట్రీస్ ఆకారమునకు కంపెనీవారు పనిలోనుండి దీసివేసినారట. ఈ కష్టములను నివారణచేసిన దయక తాము పనిలో ప్రవేశించువారను కూలివాండ్రందగు నీ. ఎఫ్. ఆంధ్రూనుగారియొద్దకు వెళ్లి తమ కష్టపురములను చెప్పకొనిరి. ఆంధ్రూనుగారు వారితో చాలనేమటలాడి తాము స్వయముగా కంపెనీ ఇంజనీయరింగువృత్తి వెళ్లి తగిన సహాయము చేయుదుమని చెప్పి వారినిపనిలో ప్రవేశింపజేసెను. కూలివాండ్రందరు ఆంధ్రూనుగారి సలహాప్రకారము మధ్యాహ్నము ఒంటికంటకు మరల పనిలో ప్రవేశించిరి. ఆంధ్రూనుగారు కంపెనీవారి ఇంజనీయరింగు దర్శించి మాటలాడిరి. పర్యవసాన మింకను తెలియలేదు.

## కార్గెర్ సర్కసు

నిమ్మటిరాత్రి కార్గెర్ సర్కసు వారు మదరాసులో తమ ప్రభుత్వ సదస్సును జాపిరి. డేరాయంతయు జనముతో కిక్కిరియించుచుండెను. అనేకులు స్థలములేక నిలబడియుండిరి. (తాడునిదనిలనుకుని) కిందపడడంపట్టి కొట్టియోసమని (కనరం) సాయుధముల కరతాలములకు పాత్రయ్యెను. తమవారత వచ్చిన హాస్యగాని బై సికియూది వయత్కారములు సాధారణముగా హంసుల యేగాక కాలహరణమునకై నిర్దేశింపబడినట్లు ప్రేక్షకులకు దోచెను. ఆనంతరము ఉయ్యెలయిది కట్టపయి టర్నియొక్క రెండుకాళ్లును, ఒక్క కాలును, విలిపి డోకును, మూడుసీసాలపయను, రెండుసీసాలవైసు టర్నికాళ్లును అనించి ముఖమునకు గంకట్టుకొని ఉయ్యెలకుడిచుట, విట్టివీరలను జూపినయూరోపియను (బాల్స్) ప్రదర్శనను నైపుణ్యము ప్రకటనను గడించెను. పిమ్మట మూడు సేనాములు, ఒక్క పులి పంజరమునుండివచ్చి ఒకదాని భుజముపయిన రెండవది కాళ్లు నిలిపి యజమాని యేపని చేయ నాజ్ఞాపించినను టక్కలవలె చేయుచుండెను. ఈ అడవిమేకములకు అతి సాధువులగా చేసిన కంకరరావుగారి ముఖము చీకటి రాత్రిలో నక్షత్రముల కాంతితో అనేక బంగారు పతకముల కాంతితో కనుల

ను మిలుమిలు కొలుపు చుండెను. ఆయన విద్యావైపునెంత దూరమయినను కొనియాడవచ్చును. సింహములు ఒకమును జూని (కేరా) రెండు భుజముల పయినను రెండు కాళ్లును పెట్టి ఆతని భరమును మూర్కొనెను. మూవరసింగము ఆతని వాహనమువలె రెండు కాళ్లునువ్యవహరించి నిలబడెను. ఆకడే ఒకడు గ రాజును పోట్టెనువలె భుజములపై మోసికొని సోయి పంజరములో విడిచుట చాల అనందమును పురికొల్పెను నానావిధములుగా చేతులను త్రిప్పుచు ఆర బంటులను ఎగురవేసిపట్టుట, బంటులను చిన్న కట్టపయి నిలవ బెట్టి త్రిప్పుట, బంటిని ముక్కుమీద వేసికొని, నోటితో చిన్న కట్టకొనకు ఎక్కించుట, జపాను గొడుగుమీద పల్లెజును త్రప్పుట; మూడు లోడిలను అనేకవిధములుగా నెగురవేసి కింద పడనియ్యడంపట్టి కొనుట, మూడు కాగడాలును వెలిగించి చిత్రచిత్రముగా వానిని ఎగురవేసి పట్టుకొనుట యీ మొదలగువిధములను జూపిన భారతీయుడు సభాసభుల హృదయాలకు పాత్రుడయ్యెను. గాడిద నెక్కి పులికాడిచేయుట వింతగొలిపెను. అమెరికాదేశములో గొప్ప పచ్చికబయళ్లలో నుండువారి నివేదనములకు, తుపాకీతో దీపములనుకొట్టి ఆర్పుటయు, ఒకతుపాకీతో రెండవతుపాకీయొక్క నోటితో కొలుటయు, టర్నియొడ టెలికలపంపి యూరోపియను ప్రదర్శన రాలు తుపాకీతో దీపములను గుప్పెట్టికొల్పి ఆర్పుటయు చాల సంతోషదాయకముగనుండెను. దుర్మరవాకు తనచక్రమును త్రిప్పిట్లు తెల్లరత్రాసును నానావిధములుగా త్రిప్పుచు యూరోపియను ప్రదర్శనకు చూపిన కాశ్యము ప్రకంపాగ్నము. పులి, ఆవు, మేకకలిసి ఒక్కచుట్టె ఇలో పాటుత్రాగుట ఆశ్చర్యముగా కుండెను. హాంబులు బాగుమీద జూపిన విధముల విశేషమని పేర్కొనవలసివడితే ఒక గుడ్డును మూడుటట్టువయ్యుచుండి యునికిని. బోను ఖడ్గీలకు కట్టబడిన ఒక పిత్తునుండి యింకొక పిత్తును ఒకపులి యుమికెను. ధగధగ మందుచున్న చక్రమునుండ పులి యుమెట వింతగానుండెను. ఏనుగులు చూపిన సాయుధములను ముతపాత్రము సింహములు ఒక పురుగుని నోట చున్న చుచాలోని మాంసమును లాగుకొని తినుటయు, మూసపుముక్క కట్టబడిన పిస్తోలు యొక్క గుడ్డుమును లాగగా పిస్తోలు ప్రేమబయును, సింహములు యజమానిభుజములపై వుక్కలవలె నెక్కి ఆడుటయు హృదయాలకు పురికొల్పెను.

ప్రదర్శనము జరిగిన 2 1/2 గంటలకు హామీగా కాలము గడచింది. సభ్యులందరును సరమానందభావకు లైరి. అడవి చుక్కములతో పిల్లలవలె నానుకొనునట్టి ఈ మహారాష్ట్రీదేశముల మన నిగంతరాజ్యరంధనములకు పాత్రులు.

దేశీయసర్కసులలో బహుప్రఖ్యాతిని గడించి, యూరోపియనుల స్తుతులను సమయము గడించి విలసిల్లిరి. ఈసర్కసువారు చెన్న పుట్టానన్న కాలములో మా పురజనులు వారికి విశేష ఆదరణను కొనుగడకు గాక యిది విశ్వసించుచున్నాము.

## కొత్త రేవులు.

ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనను మదరాసు ప్రభుత్వపు రిజిస్ట్రాకాభాకార్యదర్శులు ఏ. ఆర్. నాథ్ గారు ఈ క్రింది విషయములకు ప్రకటించుచున్నారు:—మూసీ కలు అకు కే. చిదంబరవాధ మొదలగునగు 1918 సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 12 వ తేదీ నాడు జరిగినకాసక నిర్వాణసభాసమావేశమునందు రైల్వేరహదారి అపరిమితముగా వెలిగి పోవుచుండుటవలన 1900 సం॥నుండి మూడుబడిన చిన్న రేవుస్థానములను ప్రభుత్వమువారు మరల ప్రారంభించగల రాయిత్రక్కించిరి. ప్రభుత్వమువారు ఈవిషయమున తగురీతి గ ఆలోచించెదరని ప్రభుత్వ ము యుచిరి. 1930 సం॥ నుండి మూడుబడిన రేవుస్థానముల విషయము స్థానికాధికారులతో సంప్రదింపి ప్రస్తుతము వారివిషయము నాలోచించిరి. రైల్వేయొక్కయు కాలువయొక్కయు రహదారిపోటీలతో నెక్కువ రేవులవ్యాపారమునకు నశించిపోయినందువలన, రేవుల కట్టుదిట్టములకొరకు ఖర్చు ఎక్కువగుచున్నందువలన, ఈ రేవులలో ననేకములు మూయుచుండినవి. ఇంతవరకును జరుగుచున్న వ్యాపారవాహనశ్రమమును బట్టి యీక్రిందిరేవులకు పునరుద్ధరించుటకు మీరు గలరు. గంబూజిల్లా:— 1 గంబూ, 2 సాన్నాపురము. కృష్ణాజిల్లా:— 1 నర్సాపురము, 2 పేసెనాలెము. గుంటూరు జిల్లా:— 1 ఈపురపాలెము 2 మోరెకోట 3 ఈకమెక్కల, 4 మోటుపల్లి 5 గంగడిపాలెము. మలబారు జిల్లా:— 1

కన్యాదు 2 రేలాయి 3 పరవనానుగాడి 4 పారపన్న. దక్షిణ కన్నడముజిల్లా:— 1 కుంబల 2 మాతేశ్వరం 3 కాఫ్.

వై బాబితాలోని మొదటి తొమ్మిదిరేవుల (గంబూ, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలోని రేవులు) వ్యాపారపరిస్థితులు మాటు సంతకరకు చాల నువయోగకరము లగునని ఆయా గ్రామముల ప్రజలు అభిప్రాయపడుచున్నందున, దొరతనము వారు వానిని ప్రారంభించుటకు నిశ్చయించుకొనినారు. కేక్కిన రేవుల (మలబారు దక్షిణ కన్నడముజిల్లాలలోనివి) కలన అంతలాభమున్నటుల కనబడనందువలన వానిని కొంతకాలము మూసియుంచుటకే దొరతనమువారు నిశ్చయించుకొనినారు.

గోదావరి మండలమునందలి బెడమూరులంక, కృష్ణా జిల్లాలోని చిన్నగొల్లపాలెము రేవులను తిరుగ తెరచినయెడల లాభముండగలదని అచ్చటిప్రజలు కోరుచున్నారు. అయినను దొరతనమువారు వానిని ప్రారంభించిన అంతలాభ ముండదని అభిప్రాయపడుచున్నారు.

మూసివేయుచుండిన కేక్కిన రేవులవిషయము ప్రకాశి ప్రాయమును బట్టియు, గత చరిత్రను బట్టియు దొరతనమువారు తగిన చర్యకు తీసివేసికొనుట అవసరమని తలచుచున్నారు.

## స్వామిస్థాన వార్తలు.

### బాకీరెగాదా.

### వైకొద్దవారి తీర్పు.

ఒకడు మరెయొకని వద్దకుండి బాకీరెగాదాబట్టుకొనుటకై కోర్టులో డిక్రీ జూచి ప్రైవేటుగా ఋణాస్థునియొద్దకుండి వైకము పుచ్చుకొని, కొన్నాళ్లు తనడిక్రీర కార్యరూపమున బెట్టించుటకు ఉత్తరనిష్పించగోరుచుక్రిందికోర్టునందుదరభాస్తు వెట్టెను. ఋణాస్థుడు తాను అంతకు ముందే ఋణదాతకు వైకము చెల్లించినందున మరల డిక్రీ ఆయన జరుపరాదనని వాదించెను. సక్రమముగా ఋణాస్థుడు వైకము చెల్లించనందున, అతడు వైకము చెల్లించట్లు భావించి స్వామిస్థాని అతని మీద డిక్రీ ఆయన జరిపించుటకు ఉత్తరనిచ్చెను. కొంతకాలముకు ఋణదాత డిక్రీ ఇంకొకరికి బ్రాకెస్సురేపేసెను. అతడు డిక్రీ ఆయన జరిపించి బాకీదారుయొద్దకుండి వైకమును వసూలుచేసికొనెను. బాకీదారుడు వైకముచెల్లించిన తదనంతరము, ఋణదాతమీదకు, వైకమును వసూలుచేసికొని ఇతరచుగువానిమీదకు బావాసేసి తనవైకమునకు గాను వారపుమీద డిక్రీ పొందెను. డిక్రీ ఋణదాతనుండి బ్రాకెస్సుర చేసికొనిన నాతడు క్రిందికోర్టు తీర్పుమీద వైకొద్దవందు అపిలుచేసెను.

ఈ అపిలుకు స్వామిస్థానము సమాశీర్యుర, ఫిల్లి పున్సార్లు నిలిరి. స్వామిస్థాన సమాశీర్యురగారు బాకీదారుడు డిక్రీ బ్రాకెస్సుర చేసికొనిన వానిమీద డిక్రీ పొందుటకు మీదేదని క్రిందికోర్టువారి తీర్పును కొట్టివేయవలయునని. స్వామిస్థాన ఫిల్లిపున్సార్ సమాశీర్యురగారితో నేకీధనించక డిక్రీ బ్రాకెస్సుర పొందినవారు ముందు వచ్చు కష్టములకు నయితము లోబడవలయునని క్రింది కోర్టువారి తీర్పును భాయపడవలయునని. స్వామిస్థాన లిరువురు అపిలునందు ఏకాభిప్రాయము కావరకు అపిలుకు నిర్ణ స్వామిస్థానము అబ్బాయి రహీము, టిల్లఫిల్లి, శేషగిరి ఆమ్యురగార్ల విరి బాకీదారుడు ప్రైవేటుగా చెల్లించినవైకము విషయము ఋణదాతకు బంధించకాలదని అభిప్రాయపడి ఋణదాత డిక్రీ ఇతరులకునయితము బ్రాకెస్సుర చేయుటలో సయితము, నేమియు దోషములేదని అభిప్రాయపడి, క్రిందికోర్టువారి తీర్పును కొట్టివేసిరి.

పట్టెచట్టము - పూసాసభ:—పట్టె చారి వర్ణాంతర వివాహచట్టమును బలపరుచుటకై పూసా ప్రముఖులు 40 మంది కిల్లోస్కారు రంగమున సభను గావించిరి. ఈ 40 ప్రముఖులలోను అన్ని జాతులవారును గలరు. ఈ సభ చట్ట ప్రముఖులకే ముఖ్యముగా ఉద్దేశింపబడినది. విషయము గూడ చూచుకొని వచ్చిరి. రంగస్థలమునకు వీరే ఆక్రమించుకొనిరి. రెండురోజులక్రితమే విషయము ఈచట్టమున తెలియ గారే నలదగ్గరికరపత్రికలును ఉపయోగము పుచ్చివెట్టిరి. సభా మందిరమున మా పంజీసాయి కల్పానగారు ప్రవేశించగనే సభ్యులు నిరసభావమునుజూపిరి. కాన్యక్రమమును ప్రారంభించుటయే కష్టమయెను. తదనంతరము సభ రద్దుకే యుచిరి. విషయముగూడ ఈసభనుండే తమయభిప్రాయములను తెలియజేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి కాని మీ ప్రయత్నములు పాకలేదు. తత్కారణమున తెలియజేసినను కేగవలసినదని. సభాధనము వెలుపల ప్రజాసత్వవిజయము, యుఖ్యు తిపరాయణుల పరాజయమని కేకలు చేసిరి.

# మహమ్మదాలీ షాకతాలీగార్లు

విచారణాక్రమము : బి. పి. షాగారి లేఖ.

గత నెవ్రెంబరు నెల 18 వ తేదీనాడు చింద్రావడపుర జిల్లా కమిషనరుగారు మహమ్మదాలీ, షాకతాలీగార్లు" వారి నిర్బంధవాసమునుగురించి విచారించి, దొరతనమువారికి తెలియజేయుట కొక సంఘము, ఆయాధ్యక్షాధిపతియగు కమిషనరు జిల్లా లెఫ్టనెంట్. పి. ఎస్. ఆలహాబాద్ ప్రాంతీయ న్యాయాధిపతి అబ్దుల్ రాఫ్ గార్లతో సమ్మతిపడవలసియు ఆ సంఘమువారికి సోదరు లేమియైన చెప్పవలసినదియెడల, ఆ విషయమును వెంటనే తనకు తెలియజేయవలెను.

కమిషనరుగారియొద్దనుండి విచారణసంఘమువారికి న్యాయము తెలియగానే సోదరులు తమకేసును విచారించుటలో సంఘమువారి రెట్టిపథ్యము అవలంబింతురు? ఏ దొరతనమువారికి సంఘమువారు నివేదికమును బంపెదరు? తమకేసును విచారణ చేయుట కెప్పుడు ప్రారంభించెదరు? తాము సంఘమువారికి నివేదించవలసిన విషయమును ఎంతకాలము లోపున తెలుపుకొనవలయును? తమమీద సాక్షిపింపబడిన సేరములేమి? తమమీద గల సేరమును (జవాబుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారియొద్దగల సాక్ష్యముపట్ల జవాబిచ్చుటకు వారిని తమకెప్పుడు బంపుదు? తెలుపకొరక, మరయు తామనేసారము తమనిర్బంధ వాసము నకుగల కారణములను తెలుపకొరకు దొరతనమువారిని అడిగి యుంటిమనియు వారికి ప్రభుత్వమువారు కారణములు తెలిపియుండ లేదని యుత్తము డిప్యూటీ కమిషనరుగారికి వ్రాసిరి. విచారణవిషయమున సోదరులు వారిని బహిరంగమున చేసినమొదల తమకుదగిన న్యాయముకలుగుట వీలందుననియు, దేశీయులు తమకరిగితులను అనుకొనుటకు వీలుండుననియు కమిషనరుగారికి తెలిపిరి. సంఘసభ్యులలో నొకరుగల అబ్దుల్ రాఫ్ గారు చాలకాలమునుండి సోదరులకు కృతార్థముగానుండి యున్నందున, వారిలను తమకు న్యాయముకలుగుట కష్టమని యుత్తము సోదరులు తాముకమిషనరుగారికి వ్రాసిన యుత్తరమున యుదహరించియుండిరి.

ఈ యుత్తరమునకు ప్రత్యుత్తరముగా, నెవ్రెంబరు 23 వ తేదీనాడు సోదరు లేమైన విచారణసంఘమువారికి తెలుపుకొన నెంచినయెడల వారిని అట్టియ మొదటి తేదీలోపున సంఘమువారికి చేరునట్లుగా బంపవలయునని ప్రత్యుత్తర మియ్యబడినది. సోదరులు కొరక ఇతర సంగతులకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు కమిషనరుగారు, వారిమీద మోపబడిన సేరముల పట్టుమెంటును ముఖ్యకమిషనరుద్వారా వారికి త్వరలో బంపుటకు సామాజ్యప్రభుత్వమువారి యుద్దేశపుద్వారా పంపబడుననియు సోదరులకేత ముమూలప్రకారముగా విచారణ చేయుటకువాతన వారిమీద మోపబడిన సేరములకు గాను దొరతనమువారియొద్దగల సాక్ష్యము పంపబడదని వ్రాసి.

ప్రత్యుత్తరము వచ్చిన మర నాడు సోదరులకు చూపుటకు వచ్చిన గాంధీగారి దర్శించి కేసువిషయమున మాటలాడుటకు వీలులేదని అధికారులు ఉత్తరనిచ్చిరి.

దీనికి ప్రత్యుత్తరముగా సోదరులు మామూలుప్రకారము తమకు విచారణచేయక విచారణ సంఘమువారు తమవిషయమున చేయుభావ విచారణ యేమియో తెలుపకొరకు మరొక యుత్తరమును వ్రాసిరి.

పదునైదుదినములకును సేమియు ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. అట్టియ 12 వ తేదీనాడు సామాజ్యప్రభుత్వమువారికి క్రింది యుత్తరపులను సోదరులకు తెలియజేసిరి:—

“సోదరులెరువురు విచారణసంఘాద్యక్షులపట్ల దుర్భిప్రాయతెలుపబడుచున్నది. న్యాయవాదులతోగల బహిరంగ విచారణ జరుపబడదు. విచారణసంఘము, సోదరులనిర్బంధ కారణములను గూఢముగా విచారించును. సోదరులను నిర్బంధ వాసముననుండుట సరియైనదాతేదా, నిర్బంధవాస ప్రారంభమునుండి సోదరులయందుగల సరిస్థితులను కనుగొని వారిని విడుదల చేయుటగాని లేక మాపట్లగల నిర్బంధములను రద్దుచేయుట మున్నగు విషయములను సంఘమువారు ఆలోచించి, సామాజ్య ప్రభుత్వమువారికి నివేదికను తెలిపెదరు. అబ్దుల్ రాఫ్ గారి విషయమున సోదరులకుగల కృతార్థకాభిప్రాయము నంజేమియు నిజములేదు. కావున ఈ విషయమును దొరతనము వారు ఆలోచించ జాలరు.”

ఈ యుత్తరపును సోదరుల కందిన యొక సెలెక్షన్లు వరకు దొరతనమువారు వారిమీద మోపినసేరముల పట్టుమెంటును చూపుటకు అప్పట్నుకలిగినదికాదు. వారికి సహాయము చేయుటకు ప్రత్యేకముగా వచ్చిన చిత్రంజనదాసుగారు ఇక ననేకులు వృధాగా వెళ్లవలసి వచ్చినది.

ఛార్జి షీటు నవంబరు 18 వ తేదీనాడు సోదరుల కందినది. 1917 సం॥ నెవ్రెంబరు 26 వ తేదీ నాడు సోదరుల సేరమునుగురించి సామాజ్యసభలో తెలుపబడిన విషయములు, కాని మహమ్మదాలీ గారు, కాబూరు అమీనుగారును హిందూ డేశమున అహమ్మదియను యొకయుత్తరము విషయమును, షాకతాలీగారు లక్నోయందలి మాల్వానా అబ్దుల్ బారిసాహేబు గారికి పి. పి. డి. రా. య. వారు ల. కు సోదరులు వ్రాసిన మర్తులలోని అర్థమును వివరించుటకు వ్రాసిన యుత్తరము విషయమునకు ప్రజలనుకొనినసంగతులు గాని అందు ఉదహరింపబడి యుండలేదు. సేరింతకుమందు వ్రాసిన ప్రకారము “సోదరులు ఆలహాబాద్ రైలుస్టేషను దగ్గరనున్న పంకెనదగ్గరనున్న యొకరితో లాండు దోనుకుండి చింద్రావడపుర సోదరులకు తీసికొని పోవడుకపుడు రాజుద్రోహ పూరితములగు వాక్యము” లను తమ వెంటనున్న పోలీసు సిబ్బంది, ఆలహాబాదు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఎస్. హెచ్. క్రీమాటిలుగారి యొద్దను చెప్పిన ప్రజలు తలచుచున్న విషయములు గాని అందు కనబడలేదు.

దొరతనమువారు సోదరులమీద మోపిన సేరములనుయు తమ అప్పట్నుకు నున్నవి. షాకతాలీగారు స్థాపించినసంఘము విషయమునుగురించి కొంతగలదు. ఆయననుసల్పాచుయో త్రాఫులములకు కాపాడుటకు స్థాపించిన కాబూరు ఫోర్స్ దేశీయులు మంచిన సోదరులచెప్పుచున్నది, వారిని హిందవ ముసల్మానుల కు తురుష్కలతో సంబంధము కలుగ చేయుటకేసంఘము సేలకొల్పబడినదని దొరతనమువారి వాదము. మహమ్మదాలీ షాగారు కామ్రెకు, హమ్దార్డుకు ప్రతికలు సేలకొల్పి తుర్కీతో సానుభూతి నిజాపురు కైస్తవులపట్ల వ్యతిరేకము చూపుచు, హిందూ డేశమునందలి ముసల్మానులు చక్రవర్తిగారి పట్లను వారితో చేరి యుద్ధమున పనిచేయుచున్న ఇతర దేశములవారిపట్లను వ్యతిరేకము చూపుటకు పనిచేయుచున్నారని, మహమ్మదాలీగారిమీద సేరము మోపబడినది. మరియు “సోదరులు ఇతర ప్రతికలు తుర్కీ దేశముపట్ల సానుభూతి జూపుచు వ్రాయబడిన ప్రతికలలోని విషయములను హేమదార్డునందు మహమ్మదాలీగారు ప్రకటించుచుండిరనియు” సేరము సాక్షిపింపబడినది. “షాకతాలీగారు యుద్ధము ప్రారంభ మైన నాదిగా సయితము కాబూరుసంఘపు కార్యదర్శిత్వము వనంజీన నందునను, ఆసంఘము ప్రభుత్వమువారికి వ్యతిరేకముగా పనిచేయుచున్నందువలనను; సోదరులకు నిర్బంధవాసము ప్రారంభమైన తదనంతరము ప్రభుత్వోద్యోగులు మాటలాడిన విషయముల వలనను, వారిసరిస్థితులు మూర్ఖకాలేదనియు, కావున వారిని నిర్బంధ వాసమును రద్దుచేయుటకు దొరతనమువారు నిశ్చయించుకొనలేదనియు నందువ్రాయబడియున్నది.

సోదరుల పట్ల దొరతనమువారు మోపినసేరములకు రుజువుచేయుటకు దొరతనమువారి యొద్దగలదని సాక్ష్యమును సోదరులకు పంపబడినందువలన సోదరుల కేసుముతోచక విచారణసంఘమువారు తమయొద్దపరచివిన తదనంతరము తమమీద మోపబడిన సేరములలో కొంచమైనను నిజము లేదని వాదించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

విచారణ సంఘమువారు నవంబరు మొదటి రోజున సోదరులవద్దకు వచ్చెదరని తెలుపబడినది. కొంతకాలమునకు సంఘమువారు నవంబరు 16 వ తేదీనాటికి వత్తురని తెలుపబడినది. గడువు మరల 19 వ తేదీనాటికి మార్చబడినది అయినను నవంబరు 21 వ తేదీనాడు, సోదరులనుసంఘమువారికి చెప్పకొనవలసిన విషయములు పత్తముదినములలోపున తెలుపుకొనవలయుననియు, తదనంతరముగాని సంఘమువారు చింద్రావడపుర వచ్చుటకు వీలులేదనియు తెలుపబడినది. ఈ విషయము సోదరులకు తెలియవచ్చిననాటికి సంఘమువారి గడువునంద ఆరుదినములు గడచిపోయినవి.

సోదరులకు వ్యతిరేకముగలవాననున, వెంటనే వారు తాము సంఘమువారికి నివేదించవలసిన విషయములను సేకరింప బ్రారంభించిరి. పదుగురు మైస్టరులు నియోజించి, వారముదినములవరకు దొరతనమువారు తమ పట్ల సాక్షిపించిన సేరమునందు కొంచమైనను నిజములేదని నిరూపించుటకు ఎన్నియో విషయములను వ్రాసిరి. మహమ్మదాలీగారు రాత్రింబగళ్లు నిద్రలేక పనిచేసినందున వారి ఆరోగ్యము చెడి చాల బాధపడినది.

విచారణ సంఘమువారు డిసెంబరు 5-వ తేదీనాడు సోదరులవద్దకు వచ్చిరి. షాకతాలీగారి 6-వ తేదీనాడు 8½ గంటలసేపును, 7-వ తేదీ నాడు మహమ్మదాలీగారి 7 గంటల కాలమును విచారణ చేసిరి.

సోదరులు 1918 - 14 సం॥ మధ్య డిల్లీగరమున ఇతర ముసల్మానులతో గూడ, ఇద్దరు నిదేశీయులను ఈజిప్టు దేశీయుడగు హాఫ్ డీవహీ, బాద్షానుండి వచ్చిన డిఫీకేట్ ఆఫ్ వారంబర్నించి మాటలాడినవిషయమున విచారణయందు చాల ప్రశ్నలు వచ్చినవి. కొంతకాలముక్రిందట సోదరులు తుర్కీవారి విజయమునకు గాను కోట్లకొలది ముసల్మానులతోగూడ అనుదినము అయిదుసార్లు చేయుచున్న ప్రార్థనల విషయము నందు కొన్ని ప్రశ్నలు వేయబడినవి.

ఈ ప్రార్థనల విషయమున పూర్వము అధికారులచే చాలాభిప్రాయతరములు గలుగజేయబడినవి. షాకతాలీగారు మసీదునందుగాని మరెయిచ్చుటకు దైవప్రార్థనలు సజుపూడదని దొరతనమువారు బహిష్కరించిరి. మహమ్మదాలీగారికి సయితము ఈ నిర్బంధములు విధింపబడునని భయపెట్టబడినది. మతభర్తయులపట్ల అధికారులు జోక్యము పుచ్చుకొనుచున్నారని షాకతాలీగారు స్థానిక ప్రభుత్వము వారికి తెలిపిన తదనంతరము షాకతాలీగారిపై విధింపబడిన నిర్బంధములు తొలగింపబడినవి. మహమ్మదాలీగారి విషయమున చిన్ని అధికారులు చేయబడుతున్న తొందలను ప్రభుత్వమువారు విని మహమ్మదీయమతాచారములపట్ల ప్రభుత్వోద్యోగులు ఎరగును జోక్యముపుచ్చుకొనగూడదని యుత్తరపులు పాలింపబడినవి. పి. పి. డి. వారి అధికారులు సోదరుల వద్దకు గత సంతకరము వచ్చినపుడు సోదరులు మతాచారముల విషయములకు విరుద్ధముగా నడచుకొనజాల మని నుడివియుండిరి.

ఇక మరలసంఘమువారికి విచారణవిషయము నాలోచించెదము. నిర్బంధవాసము ప్రారంభమైన తదనంతరము సోదరులు ప్రభుత్వోద్యోగులతో మాటలాడిన విషయములను గురించి సంఘమువారి విచారణయందు చేర్చుట వచ్చినది.

ఉద్యోగులలో మొదట సంయుక్త పరకాల పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరు జనరలు డోగ్లను స్ట్రైటుగా రొకరు కాన్సురు మఖీదు అల్లరులయందు ఈయనగా ప్రవర్తనమును గురించిని కామ్రేకునందు చాలా విమర్శింపబడుచుండినది. అందువలన ఈయనసోదరులపట్ల చాలా ద్వేషము వహించియుండిరి. మహమ్మదాలీగారు 1915 సం॥ న రాంపురమునకు వెళ్లినపుడు ఆయన వెంట డోగ్లను స్ట్రైటుగాగుసయితము నడచి రాంపురమునవారు గారిలో మాటలాడి మహమ్మదాలీగారిని నిర్బంధముననుంచుటకు సర్వప్రయత్నములచేసి కృతార్థులైరి. సోదరులు లాండుదేశమును నిర్బంధవాస సందర్శనమున హార్పులడి నపుడు ఈ యుద్యోగి వారిని కష్టపెట్టుటకు చేసిన కార్యములు అత్యుద్బుధములు. సోదరులవెంటనే ఆయనయు వెళ్లె తన అధికారమును చెలాయించ సాగెడు. బాన్సులో ముగ్గురు ముసల్మాను సైనికులు యూరోపియను అధికారులను చంపుట ఈ సమయముననే తలస్థించినది. దొరగారు సోదరుల ఉపాహారముల నీచ్చు మిషనుమీద తన సుకామునకు నాహ్వనించి, మాటల సందర్భమున బాన్సు అల్లరులను ప్రవేశపెట్టెను. అందు దొరగారు మహమ్మదీయ మత కరలాకర తుర్కీ ముల్తానుగారు మతయుద్ధము ప్రకటించిన తదనంతరము వారికి (ముల్తానుగారికి) వ్యతిరేకముగా పనిచేయుచున్నవారికి సహాయము చేయుట మహా దోషమని ప్రకటించిన విషయమును, సైనికులు యూరోపియనులను చంపినతదనంతరము సైనికులకు బలవత్తరములగు గాయములుతగిలి మరణించిన తదనంతరము మహమ్మదీయులందరు సైనికుల గోరిలిమీద పువ్వుముల నలంకరించి యెటుల భక్తికీర్తనలు చూపినదియు దొరగారు వివరించిరి. దొరగారు ఈవిషయమున సోదరులు సానుభూతి చూపుచుండిరను వారినుండి తెలిసికొనుటకే ఈ పన్నాగ మంతయు పన్నిరని తరువాత తెలియవచ్చినది. (సకేమము)

చంచా గాజుగారు యుద్ధమునకు లక్ష రూప్యములు దానముగ సేసంగిరి.

సామాజ్యసభ:-ఇండియా దొరతనమువారు రాజ్యాంగ సంస్కరణములతోడను యాధానంతర సమస్యలతోడను తొందరగనుండురు. ఇతర విషయములకు పరిష్కరించుటకు గాని ఆలోచించుటకు గాని ఆరణ్యములేదు. కాన అధిక ప్రతికలు నకు సంబంధించిన తీర్మానములు తప్ప ఇతర తీర్మానములను ఈసభయందు ప్రవేశపెట్టరాదు. నెవ్రెంబరు ఆగస్టులో సహావేళమగు సభయందు తక్కిన తీర్మానము లన్నియు ప్రవేశపెట్టవలెను.



చెన్న పురి ఆంధ్రసభ.

క్రైస్తవము నాటక ప్రదర్శనములు.

ఆంధ్రహాలు 9 బ్రాడ్వే- బార్నిటపును.

ఈ సభవారు ఈ దిగువ వివరింపబడిన నాటకములను ఆయా లేదలయందు ఆంధ్రమున ప్రదర్శించెదరు. మొదటి ఆరు నాటకములను సాయం కాలము 5-30 గంటలకే ప్రదర్శింపబడును. 7 వ నాటకము వైకుంఠ ఏకాదశి వాడు రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రారంభమై వేకుండుగుండుకు జరుగును.

టిక్కెట్లు

సభ్యులకు.

7 నాటకములకు మొత్తము రు 1-0-0. రిజర్వేషన్లు చేయించుకొనినవారు 7 నాటకములకు మరల రు 2-0-0 అనగా మొత్తము రు 4-0-0 ఇయ్యవలెను. ఏకాదశి కాళి రిజర్వేషన్లు చేయించుకొనిన ఛార్జీ రు 1-0-0

ఇతరులకు

7 నాటకములకు ఒకసారి కొనినవారి రిజర్వేషన్లు రు 10 లు మొదటి తరగతి రు 5 లు. ఏకాదశి కాళి కొనినవారికి రిజర్వేషన్లు రు 3 లు మొదటి తరగతి రు 2 లు రెండవ తరగతి రు 1. స్త్రీలకు రిజర్వేషన్లు రు 1-8-0 లు మొదటి తరగతి రు 1-0-0 రెండవ తరగతి రు 0-8-0

నాటకముల వివరము.

|      |          |    |             |
|------|----------|----|-------------|
| 1918 | డిసెంబరు | 24 | ప్రహేళిక    |
| "    | "        | 26 | చంద్రహాస    |
| "    | "        | 28 | సాంకభర      |
| "    | "        | 30 | లవకుశ       |
| 1919 | జనవరి    | 1  | హరిశ్చంద్ర  |
| "    | "        | 4  | చిత్రసభియము |
| "    | "        | 12 | రక్తాంశ     |

మ.రా.:- రక్తాంశ నాటకమున, ప్రహేళిక, లవకుశ నాటకములలో కొన్ని రంగములను గూడ 12 వ లేదా రాత్రి ప్రదర్శింపబడును. బ్రాడ్వేలో నెం 9 ను మేడమిద ఆంధ్రసభవారి స్వంతనాటకశాల యగు ఆంధ్రా హాలునడే ఈ ప్రదర్శనము లన్నియును జరుగవలసిన సభాధికారము మాకు వ్రాసి.

సర్ జేమ్సు మెస్టరు గారు.

ఇండియా దొరతనము ఆర్థికసభ్యులగు మెస్టరుగారు బొంబాయి నగరమున కేగిరి. 18 వ తేదీన దేశీయవాణిజ్య సంఘమువారిలో ముచ్చటించిరి. హెచ్చుబాధముల పన్నును రద్దు చేయవలసిన వర్తకలబదనను బాహ్యుత్పత్తులను భారతీయులనుగూడ కొనుచున్నార. ఇంకను 15 నెలలు జరుగు నను యుద్ధము నిలిచిపోయినదిగాన నా 15 నెలలవ్యయమును కూడి వచ్చినది. అందువలన నేలవ్యయము చాల తగ్గవలదు. నేలలను తగ్గించు వ్యయముగూడ తగ్గును. వస్తుముఖ శ్రేణువులవలన రాబట్టవలసిన బ్రతికేడుదేశీయవారు కొనుచున్నారు. అట్లుజరిగిన ఇండియాదేశీయులకు గూడ ము జీతా రాగ లదు. అదిగాక ఈ పన్నులవలన వాదాయ యధికముగా కలుగునను నమ్మకము లేదు. కాన నీ చట్టమును పరిశీలించవలెను. సర్. ఎన్. పి. సింహా, లిక్విడ్ మహారాజాగార్లకు తోడుగ దేశీయవాణిజ్య సంఘప్రతినిధి గూడ సుధిసభలో నుండవలెను. ముత్యముల ఎగుమతిని నిరోధింపవలసిన ఆరక్త్యకత యొక కనబడదు. నోట్ల నియంత్రణముగూర్చి 14 కోట్ల అదనపు సొమ్మును బ్రిటిషుదేశీయులందుగాక ఇండియా దేశీయులందఱు యందును ప్రజలకు సంక్షేపీకరణకు నని సంఘమున కధ్యక్షులగు మెస్ట్రీలను మహతాగాను నుడిచిరి

పరిశీలనమువారి యభిప్రాయములను తెలిసికొనుటకు నేను చాల సంతోషించుచున్నాను. నేనింతకంటె చాలవఱకులగు ననుయాయన వచ్చియుండవలసింది. హెచ్చుబాధముల పన్నును విధించవలసిన తగదాయనాలలోచనయే యిప్పుడు జరుగుచున్నది. వ్యతిరేకుల అభిప్రాయములను గ్రహించితినిగాని నే నీ చట్టమును పరిశీలించినవాడనుగాను. త్వరిత వాచాంఘ్రమువారు నిర్ధారణముగా తెలుపగలవలయును. ఈ పన్నులవలన గామని ఏపన్నువైన మొదలనుండి వివగోరెదనని మెస్టరుగారు నుడిచిరి. దానినిగూర్చి మేమెమియును ఆలోచింపలేదు. బహుశాపుచ్చుకొనుట అనుకూలమని తోచుచున్నదని మహతాగాను నుడిచిరి.

చట్ట మమల జరుగు నేనిమికోరికలను గురించి నేనాలోచించెదను. నేను వాని కంగీకరించెదను. పరిశీలనమువారి ప్రతినిధులు సంధిసభకు వెళ్లుటను గూర్చి నేను ఇండియా దొరతనము వారికి మీ అభిప్రాయమును తెలిపెదను. పరిశీలన మిశాభివృద్ధిని గూర్చి ఇండియా దొరతనము దేశీయ ప్రభుత్వముతో సమానముగనే నిరంతరమును పనిచేయును. రాష్ట్రీయ దొరతనములకు భనసహాయము కావలసిన ఇండియా దొరతనమువారి సంగతి. ఎగుమతుల నిరోధము తగ్గించుటనుగూర్చి ఇండియా దొరతనమునా కాలోచించెదరు అని మెస్టరుగారు నుడిచిరి.

ఆర్యసాహిత్యసమాజము

భారతదేశమునందలి వివిధభాషలకు అందు ముఖ్యముగ సంస్కృతభాషను పెంపొందించుటకు ఈ సమాజము స్థాపితమైనది. వివిధభాషలకు ఆర్యసంబంధమును వృద్ధి చేయుట బాతీయాభ్యుదయమున కత్యవసరము. బాతీయభాషములు దేశభాషామూలకముగ వ్యాపింపజాలవు. గత యే ఖరత్యురముల నుండి యీ సభవారు మంగభాషలోనే పరిశీలన జరుపుచున్నారు. ఇంతటినుండి వీర అన్ని భాషలలోను పరిశీలన చేయుటకు నిశ్చయించిరి.

ప్రత్యేకచిరుదపరిక్షకు నియమములు

- ఈ క్రింది విషయములను వారు పరిపాలయింపవలెను:-
- (1) రామాయణము ఇందులకు కావ్యనిధిచిరుద మొసంగబడును.
  - (2) మహాభారతము. దీనికి కావ్యనిధిచిరుద మొసంగబడును.
  - (3) ఆయుర్వేద (చరక, మనుశ్రు) దీనికి ఆయుర్వేదరత్న, ఆయుర్వేదకాస్త్రీ, లేక కవిరత్న చిరుదము లొసంగబడును.
  - (4) టారుగారి రాజసానచక్ర. దీనికి సాహిత్యకాస్త్రీచిరుద మొసంగబడును.
  - (5) వ్యాసరచన; సారస్వతము, ప్రాచీనచక్ర, సంఘము, సుతము, వేదాంతము, విజ్ఞానకాస్త్రము, వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, వర్తకము వీరియం దేవిషయముగూర్చి పరిశీలక నిర్ణీతవ్యాసమును వ్రాసినను విద్యావిద్యోగి, లేక విద్యాభ్యాసణ చిరుద మొసంగబడును.
  - (6) కథ, నవలారచనము - పరిశీలన బోవువారు పారాజిక, చారిత్రక, సాంఘికవిషయములలో రెండుకథలను వ్రాయవలెను. ఈవిషయముగూర్చి యొకకథలను కూడ వ్రాయవలయును. ఇందులకు సాహిత్యసరస్వతి చిరుద మొసంగబడును.
  - (7) వ్యాసవేదాంతము - (గౌతమీ సూత్రము) దీనికి వ్యాసభూషణ చిరుద మొసంగబడును.
  - (8) న్యాయము - (తర్కసిద్ధి అను చిరుద మొసంగబడును.
  - (9) సాంఖ్యవేదాంతము - సాంఖ్యరత్న చిరుదము.
  - (10) వేదాంతము - వేదాంత భూషణ చిరుదము.
  - (11) జ్యోతిషము - జ్యోతిషార్థ చిరుదము.
  - (12) భాగవతము - భాగవత రత్న చిరుదము.
  - (13) భగవద్గీత - తత్వనిధిచిరుదము.
  - (4) మహానిర్వాణతంత్రము - తంత్ర రత్న చిరుదము.
  - (15) యోగకాస్త్రము - యోగినిర్వాసహర్షణ లేక విద్యాభూషణ చిరుదము.

స్త్రీలకు చిరుదములు.

భారతి, రత్నప్రక, అమతి, సరస్వతి, కవికల్పలత, విద్యా విద్యోగిని మున్నగునవి. స్త్రీయపురుషులు విద్యాభ్యాస ఉధాపాత్ర యులు. ఎల్లరును పరిశీలకు రావచ్చును. ప్రత్యేకతత్వములకు వ్రాయుటకు నాలుగుమాసములు గడువొసంగబడును. ఆంధ్రము అరవము కన్నడము మున్నగు భారతదేశభాష లన్నిటి యందును పరిశీలుజరుగును. ఇందు విషయవంతులగు వారికి క్రింది బట్టి బహుమానములుగూడ నొసంగబడును. భారతి నాలుకానివారు తమ జవాబులకు అంగభాషలో వ్రాయవచ్చును. వార, మాసప్రతీకల సంపాదకులవారి రచనలనుబట్టి చిరుదము లొసంగబడును. (ఈమను 25 రూపాయలు) వలయువారు చంద్రకేళిక మఠి బార్-ఆట్-లా, గారు 77, సోమబజారు విధి, కలకత్తా అని ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాయవలెను.

పట్టు అంతశ్శాఖా వివాహ చట్టవిషయముల సభ గూడ పర్యవసానము లేకుండగనే భగ్గువయినది. పికరామ చవాడేశ్వరం పరిజిహాయి గారు ఉపన్యసించుటకు ప్రయత్నించ వ్రాహ్మదేశీయుల వీరిని దూరం. ఈ సభ విషయముల భారతీయమించ బడలేదనియు అధ్వానంజేసి తాముగూడ చట్టమును గూర్చి మాట్లాడెదమనిరి. తమకట్టిపాక్కు గలదనిరి. కడిగ్లాగు మున్నగువారు పరిశీలించుచుండిరి. తెలగ భవగంధియు గందరగోళముగ నుండెను. చట్టమును బలపరచుటకు వచ్చినవారి కే వెల్లులు తగిలినవి.

ఏలూరువార్తలు.

(మా స్వకీయ విశేషముని యొద్దనుండి)

జ్వరములు.

ఏలూరు, డిసెంబరు 18:- కొన్ని దినములనుండి మా పురములో జ్వరములు తగ్గుచున్నట్లు కనిపించుచున్నది. చాల మంది ప్రజలు జ్వరములచే బాధపడుచునే యున్నారు. కాని, తిరిగిఆరోగ్యవంతులగుచున్నారు. మరణసంఖ్య తక్కువగానే యున్నది. ఈ జ్వరములకు ఆయుర్వేదవైద్యులు యతి రాజులస్వామి జియ్యగుగారు చేసినమాత్రములు కంధమెట్టునుబ్బారావుగారు చేసిన కపామమును బాగుగ పని చేయుచున్నవి. స్వామిజియ్యగుగారు చేసిన మాత్రులకు ఏలూరు తాలూకాబోధపక్షమున ప్రెసిడెంటు రాయబహద్రుడు కూర్చొని వేంకటరెడ్డినాయుడుగారు కొని వారిగ్రామములలో వాడుటకు ఏర్పాటుచేసేయున్నారు.

సెంట్రలు బ్యాంకు

ఈ వడుదు నీపురమునకు పరపతి సంఘముల రిజిస్ట్రేషన్లు హెమింగ్వేగారును జిల్లాకలెక్టరు క్యాంపుబెల్ గారును రచ్చి యొక సెంట్రలు బ్యాంకును స్థాపనచేసిరి. ఈ బ్యాంకు చతు పెద్దాడ సాంబశివరావుగారు ప్రెసిడెంటుగను మున్సిసి పల్ మానేజరు ఎస్. వేంకటాద్రిగారు సెక్రటరీగను ఏర్పాటు కాబడిరి. ఈబ్యాంకువారు పరిపటిభాషములకు యుజుముల నిపుడు. ఈ బ్యాంకు ప్రజోపయోగము కాగల దని నమ్ముచున్నాము.

సోలీసు ఉద్యోగములు

ఇక్కడ సోలీసు ఉద్యోగిటి నూపరింపెండెంటుగా నున్న గోపాలస్వామివాయుడుగారు ముమ్మడి జిల్లాకు బదిలీ కాబడిరి. వారికి బహుళగా ఎస్. రామస్వామి ఆయ్యగుగా నియమింపబడిరి. వీరు డాక్టరు నుబహ్మద్య ఆయ్యగుగారి పుత్రులు. వీరిదివరకు కొంతకాలము గుంటూరుజిల్లా నూపరింపెండెంటుగా పనిచేసేయున్నారు.

నేటిరాత్రి! 9-30 గంటలకు నేటిరాత్రి!!

కర్ణాటక గ్రాంధు సర్కసు.

ప్రదర్శనసభము: ఎస్టేబ్లిషేమెంట్, మదరాసు. 40 మంది ముప్రసిద్ధవరులు! 80 అదవిజంతువులు! శోభాయమానమైన వేడుక ప్రదర్శనము! మాచికాలమైన గుడారములందు గావించబడును. ప్రతిదినము రాత్రి 9-30 గంటలకు శనివారమునాడును, ఆదివారమునాడును సాయంత్రము 4-30 గంటలకును ప్రదర్శనము ప్రారంభమగును. ప్రొప్రెటరు శంకరరావు, సోల్ ప్రొప్రయిటరు. ఎమ్. జె. రత్నము.

మ్యానేజరు.

ఎన్. బి. బాబులన్నటిని ఈక్రింది చిరునామాకు వ్రాయుడు. CIO మెస్సేజు ఎ. రత్నా అందుకో., (తెలిఫోను నెం. 820) ఆర్టిఫిషియల్ అండు ఫోటోగ్రాఫర్సు. 157 బ్రాడ్వే, మదరాసు

|                       |                   |
|-----------------------|-------------------|
| శ్రీకాకుళం డి. ముననబు | OS 241 O. E. P 40 |
| కోర్టుఫైల్            |                   |
| ముంబా సీతా గారుయ్య    | 12                |
| వగయిరాలు సా   ధర్మవరం |                   |
| గుండు అప్పయ్యనాయుడు   | నాదులు            |
| వగయిరాలు సా   అంబోలు  |                   |
|                       | ప్రతివాదులు       |

ఈ నెంబరు డిక్రీ మొత్తం వగయిరాలు కింద డిక్రీలో అయివేజుగానున్న శ్రీకాకుళం సబ్రిజిస్ట్రారు యిలాకా శ్రీకాకుళం తా|| అంబోలు గ్రామంలోని ప్రతివాదులకు హక్కు అనుభవము గల నెం. 382 రు సార్వీసు యినాంపట్టా బాబతు సా|| 1 కి రు 36-6-0 లు శిస్తు చెల్లే య 6-85 ట్టు సార్వీసు యినాంపట్టా భూములున్న నె 206 రు పట్టాబాబతు సా|| కి రు 5-14-0 లు శిస్తు చెల్లే య 1-99 ట్టు భూమిలకు శివర్షమెంటు జూయిటీ కల్లుంభూములన్న శ్రీకాకుళం డి. మున్నబు కోర్టు యెంటు నే 6-1-1919 దిని వేలం జరుగుచు గనుక కావలసిన వారలు నిజరు భూములు యేలంలో కొనవలసినవలకు యిందుమూలంగా తెలియపర్చక మయినది.

B Narayanamurthy Pleader

సమకాలికాభిప్రాయములు

“పీపిలు” పత్రిక.

సంస్కరణ సభ విచారణ ముగిసినదిగాన, తత్సభా ఫలితములేవియో విచారింపవలసియున్నది. ఫలితములు ద్వి విధములు. ఈ సభవలన ప్రజలయందును, ప్రజాదృక్పథము నందును మార్పు జనించినది. ఏలనన, యాద్యోపమునందలి వివిధ భాగములనుండియు అనేకులు మనజాతీయ సమస్యలగుర్చి అన్వేష్యాభిప్రాయములను తెల్పించుట కేక ప్రదేశమున నుపకూడినప్పుడు, వారందు గడించిన అనుభవజ్ఞానము వృధా కాకాలదు. గత శుక్రవార, శనివారములలో పురమందిరమున నమాతే మైన ప్రతినిధుల చర్చలన ఫలితమేమి? దేశజలలో నెందరు మనదేశాభ్యుదయమునకై కృషి సలుపుచుండిరో, యెందరు తమ ఆభిప్రాయములను వ్యక్తీకరింప నిచ్చుకొనుచుండిరో యిందులమున తెలియగలను. ప్రజలలో నిందు మూలమున నూతనోత్సాహమును, నూతన కార్య శూరతయు అన్వేష్య సహకార భావమును, పట్టుదలయు నుత్పన్నమైనవి. ప్రజల దృఢనిశ్చయ మాననలైన యెడల తమ భావిదశా నిర్మాణము గావించుకొనుటకు తామే కర్తలయినారు. హృదయ పూర్వకము వాంఛించు నెడల తమకు నసాధ్యమైదియు లేదనియు, తమ వాంఛలను సర్వవా, యెడతెగక, దీక్షతో ప్రకటించియెడల అవి సఫలమగుట నిశ్చయమనియు యిందు మూలమున ప్రజాజ్ఞుల మగుచున్నవి. ఎల్లవలన మార్పులును, పునర్నిర్మాణమును, పురోవృద్ధియు జరుగుచున్నవి. ప్రాతిపదికలు నామమాత్రము లగుచున్నది. ప్రాత్ర యంత్రములనుబట్టి యెల్లదలను నూతనవాగదర్శనములను వర్తింపజేయుచున్నవి. ఈ సభవలన నూతన యుగ భావములీ ద్వీపమున పరివ్యాప్తములై, మహాతరంగములలై విజృంభించుచున్న పరివర్తనమునకై యిచ్చటి ప్రజల నాత్మోపలబ్ధికై హెచ్చరించుచున్నవి. కావున నింతటినుండి దేశమందంతటను ఘనతరమగు రాజకీయోద్యమము వ్యాపించి, జాతీయ సౌధనిర్మాణము ప్రారంభమగునని తలచుచున్నాము.

ఈ సభవారి కోరికల మీదనే ఫలితములు ఆధార పడియుండునటులు సందియములేదు. అంగ్ల దేశాభివృద్ధి, శ్రీమక్షురుగారును తామీయ దలంపుకొనిన విషయముల నిర్ణయించుటకు బూర్వము మన కోరికలను పరిశీలించుదురు. మన కార్యము మీదనే మనవిజయ మధారపడి యుండును. మనము కోరినదంతయు మనకు లభ్యము కాకపోవచ్చును. కాని మన సహజాభ్యుత్థము లీధియుగ కాశ్యోతముగనిలచి ప్రజల షేషమునకును, సామ్రాజ్య షేషమునకును యువకరింపగలవు. మనకు లభించిన ప్రభోధమువలన మన పురోవృద్ధి కత్తకసరమగు కనీసపు కోర్కెలను తెలియబరచు దైర్యము మన కలవడిది. అనేక వర్తనములనుండి గావించుచుండిన ఆందోళనా ఫలితముగ నీదైర్యము భారతదేశమునందే మనకు కలిగినది. నింతరంగాలనా ఫలితముగ భారతీయుల కోరికలబడెనున్న భాగ్యతాయంత ప్రభుత్వాకేము కృతనిశ్చయ మానకులమై యున్నయెడల మనకేల హస్తగతము గావించును? భారతదేశమున కుపయోగకరమైన విధానము సింహాశద్విపముల కేల యుపకరింపవలెను? ఇదివర కీ విషయమునే అనేక పర్యాయములు మేము వెలిపియుంటిమి. ఇప్పటికి ప్రజలెల్లరును ఈ విషయము సంగీకరించుట సంతోష ప్రదముగ నున్నది. ఆశయములు మున్నగువానియందు సామ్యముగల సింహాశద్విపమును భారతదేశ సంయక్తరాష్ట్రములలో కేర్పటవసరము.

\* \* \* \*

ఘోషాసంఘములు

అధికారియొక్కము లగు సంస్కరణసంఘములు రిమా క్యముగ కార్యనిర్వహణ మొనర్చుచుండుటకుగల కారణముల నింతవరకు అధికారులు తెలిపి యుండలేదు. మా బాంకిపూరు విశేషకు డీరహస్యమును కొంతవరకు బహిరంగపరచెనని చెప్పినదవును. ప్రభుత్వ నియంతృత్వము, అధికారులను ఇచ్చట సాక్ష్యము నొసంగుటకే, వీరి కార్యములు ప్రజాషేషము పాటుగావించగ సంరక్షించవలె నని యీరహస్యవిధాన మేర్పరుపబడిట్లు ఆతడు నడుపుచు న్నాడు. వీరూరలో వీ సాక్షు లొకరిన వాబూలము ప్రకటితము చేయ వీలు లేంకటి ప్రితికూలభావ సమన్వితముగ నున్నది”ని తెలియుచున్నది. ఒక రిహాసరణము : “శ్రీల ప్రసవించినప్పుడు పుట్టిడినదిలలో అనేక ఛాందసకార్యము లొనర్చు భారతీయులు స్వపరిపాలనమున కనర్హుల”ని కొందరు సాక్షులు తెలి

పిరట. ఈ సాక్షులను సాక్షు, సత్యానుగార్థ తీర్మానగ ఖండించిన మా విశేషం తెలుపుచున్నాడు. వీరి కా ను జరిగి కాగలేక మైనింగు అస్సాపియేమనుకు సంబంధించిన వాట్లను స్వీకృతగా అధ్యక్షునితో మొరలిదగా, తా నేమియు జేయకాలనయో, ఈసాక్షి ముందు పంపిన విషయము లకులన కీర్తనలు అగ్రములనులని చెప్ప వీలు లేవన్నదరియు అధ్యక్షులు క్రతుత్తర మొసరిరి.

భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నలదని ఓట్లహాము నందు తెలిపియుండిరి. కాని వీరి ఆటలు సాక్షు, సత్యానుగార్థ వద్ద పనికివచ్చినవి కావు. భామ్యునుగారికి, ఎస్. సింహాగారికిని కొంచెము కలహము సంప్రాప్తించినను సింహాగారే విజయముగాంచిరి. ఈ పోలోధనము రహస్యముగ జరుగక పోయినయెడల ఈవిషయము లన్నియు బహిరంగములగుట నిశ్చయము. మహమ్మదీయతాదాయములకు హిందూమంత్రి నిర్వహించుటకు మీ రంగీకరించెదరా అని గౌ. నరూలు హస్తానుగారిని సంస్కరణసంఘసభ్యుల లు నొక ఐరోపీ యుడుకు ప్రశ్నించెను. “ఏమి? యిసల్యాచలయెడల హిందువులకు, ఐరోపీయులకుకంటె నెక్కుడు సానుభూతియే యున్నదని ఆతడు ప్రత్యుత్తర మొసంగెను. హస్తాను ఇమాము గారికి సాక్ష్యము నిచ్చుటకు అధికారులచే వ్రాసుబడిన వైఖరి వీరికి రుచింపకుండుటచే వారు సాక్ష్యమునీ కు నిచ్చింపలేదు. వీరూరు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు వీరూరదేశ ప్రజాప్రతినిధులకు పరిపాలనాకాఖ్యలలో నొకదానినైన నొసంగవలె తెలుపుచున్నటుల మా విశేషం వ్రాయుచున్నాడు. “అప్పుటికివారు పత్రిక.”

సంస్కరణముల సంఘము.

నాగపూరునుండి సంస్కరణసంఘమువారు 16వ తేదీన కలకత్తాకు విచ్చేసిరి. ఇచ్చట చాలాలోబలనుండి మధ్యపరగణాలనుండి సాక్ష్యములు కైకొనుచున్నాడు. ఇందులో వొర తనముతరపున గూడ సాక్షులనుండి. స్థానిక ప్రభుత్వము వారు సమర్పించిన విధానమును ఈదొరతనము తరపున సాక్ష్యమిచ్చు వారు సమర్పించిరి. మధ్యపరగణాల విహారుప్రకాంగము సంఘప్రతినిధులుగూడ సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఇతర తెగవారుగూడ కొంతమంది వచ్చిరి. మొదట నాల్గదినములు కలకత్తాలోనే యుండి అస్సాము సాక్షుల వాబూలమును కైకొనిరి. అధికారప్రతినిధి, అస్సాము బర్మా లోయ ప్రతినిధులు హిందూ జేతము లేయాకు కాఖవారును, అస్సాము సంఘము వారును సిల్హటు ప్రజా సంఘము వారును సిల్హటు మహమ్మదీయ జమిందారుల సంఘము వారును అంజుమాత్ తాయిదు ఇస్లాము జోర్హటు మహిస్వాసంఘము వారుగూడ సాక్ష్యమునిచ్చిరి. వీరుగాక ప్రత్యేకముగా వ్యక్తులుగూడ కొందరు సాక్ష్యమునిచ్చిరి. క్రీస్తును నెలవులగుటచే ఈ సంస్కరణ సంఘమువారు విచారణకు ఆపుచేసిరి. మరల కలకత్తాలో జనవరి రెండవతేదీన విచారణ ప్రారంభమగును. ఇచ్చట వంగ రాష్ట్రపుసాక్ష్యము కైకొనబడును. ఈ విచారణ పూర్తిఅయినపిదప మదరాసుకుబోయి అచట పరిమలుగొను కొని బొంబయి కేగెదరు. ఫిల్లవరిలో డిల్లీ చేరెదరు.

కల్లెరు, అడ్డల్లి మధ్య కట్టాలతోలగి పోయిన దనియు ప్రయాణికులను ఇంకొక బండిలో నెక్కించి పంపవలసివచ్చిన దనియు పోదనూరు డిప్రీక్టు బ్రాఫీకు నూవలం టెండెంటు తెలియజేసెను. రేపు మరల ఇచ్చవారి యధాప్రకారము పయనమునకు నీలుగ నుండునని అనుకొనుచున్నాడు.

దేశీయ మహాజనసభ.

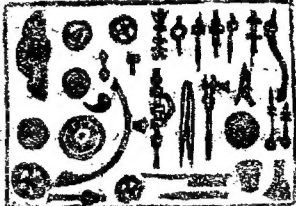
కార్యక్రమమును అలోచించుటకు 19-వ తేదీన కలకత్తాలో బహిరంగసభ జరిగినది. దేశీయమహాజనసభకు ఈసమ త్తరము చాలమంది పోవల వలెనని ఎం. బి. చక్రవర్తిగారు నడిపిరి. కర్మకారలప్రతినిధులును, నేతృగాండప్రతినిధులును విశేషముగ సభకు వెడలునటుల ప్రయత్నములు జరుగుచు న్నవి. నిరంకుశ ప్రభుత్వమునుండి మనకు ఎట్టి ప్రయోజనము కలుగజాలదని అధ్యక్షులు నడిపిరి. అంగ్లేయు పురుషులను, స్త్రీలకును మన న్యాయమును ఆశ్రయములను తెలియజేసిన వారు గ్రహించగలరు. వీరితో చెప్పుకప్పుకు నిష్కర్షగ తెలుపవలయును. లండనులో ప్రత్యేక దేశీయమహాజనసభ జరుగుట ఆశ్చర్యమని అధ్యక్షులుగూడ తమసమృత్తిని జూపిరి. పోయితోక ఇచ్చుది సాధ్యముగానిచో ఇంగ్లాండులో నున్న నియోజక కుటుంబములవారియొద్దకు తగినంత ప్రతినిధుల సంఖ్య

నైన బంపవలయు ననిది. లక్షలకొలది ప్రజలు సంతకము చేసి సార్వభౌమికి విజ్ఞప్తినంపుట అవసరమని.

ప్రముఖులగు కొంతమంది మితవాదులు ప్రత్యేక దేశీయ మహాజన సభావిషయమైరి. వారిత్రుడు డిల్లీ సమావేశమునకు రానుద్యుక్తులై యుండుటందేసి వారు నిఘాతకము కల్పించ దలచుకొన్న యత్నములు భగ్నమగునటులు మనము గూడ నెక్కుమంది దేశీయమహాజనసభతో బొంబయి ప్రత్యేక దేశీయమహాజనసభ యొక్క కార్యము నిఫలము గావించు జేయుట మనభగ్గులని విషవచంద్రహాస గారు నడిపిరి.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH  
WATCH & Co.,  
Dealers in Watches  
Materials Tools,  
BHENDI BAZAAR,  
Post No. 9,  
BOMBAY.



(821) ఉత్తరములు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ దృష్టి, వాస్తవానుభవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్ర కాస్త్రము, భూత వైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్ట పేక అమానుష, విడితెనికోదరిద్యము గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయ చేయుట, మునిచేట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత ముట లాడించుట, భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన ఆత్మశుద్ధిగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. దీనివెల 4 రూ॥లు పి. ఆర్. జనార్దనం వాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరుజిల్లా)

ఒరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

బీమాకంపెనీ లిమిటెడ్  
సం॥ 1874 స్థాపితము. హెడ్డాఫీసు, బొంబాయి

నిలవసాము 7,70,00,000 రూపాయలు

ఇంతవర కిచ్చివేసినది 5 కోట్ల

రూపాయలు.

ఈ ఒరియంటల్ కంపెనీలో చేయుబడెను, ఎంహౌవమెంటు భీమాకన్న సురక్షితమగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసిదారునకు వృద్ధాప్యదశయందు సమృద్ధ మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయే, గాక పాలిసిదారునికి అకాల మరణ మగునేని ఆతని కుటుంబమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబములకును ఇది చాల సౌకర్యమగు మార్గము. (672)

Applications are invited from respectable gentlemen in Telugu Districts to act as Representatives for the Company. Good opportunity for employees in Mercantile offices to augment their income by devoting their spare time to our work.

Apply to:—  
P. V. Subramonier, Ag. Branch Secretary,  
Oriental Assurance Buildings,  
Post Box No. 8, Madras.



# Towards Peace.

(Reuter's Agency)

## Great Britain

### Our Second Aerial Visitor. Arrives at Rome.

LONDON, December 19.  
The aeroplane conveying General MacEwan to India has arrived at Rome.

### The Second Aerial Flight. The Machine Described.

LONDON, December 16.  
PARIS.—The aeroplane which started from Ipswich for India on December 13th, left Le Bourget aerodrome near Paris on the morning of 15th December for Miramas aerodrome near Marseilles 450 miles from Paris. The aeroplane which was originally intended to bomb Berlin measures 127 feet from wingtip to wingtip and weighs with fuel and passengers 27,000 pounds. It is equipped with four Rolls-Royce Eagle engines and has a speed of a hundred miles an hour. It is named H. M. A. "Carthusian" and is piloted by an old Carthusian, Major M. S. MacLaren and Captain Halley both experienced war fighters. The object of the journey is to facilitate the progress of General MacEwan who is bound for the Air-Force in the East.

### Postal Air Service from Britain to India.

#### Lord Montagu's Views.

LONDON, December 16.  
Lord Montagu of Beaulieu in a letter to the "Times" states that he has not been entrusted with any official mission to India regarding aviation but has been studying air routes to the East and possible internal air routes to India for some time. He has always considered that the development of an Imperial air service to Egypt, India and Africa for mails and passengers would be the first practical long distance service to be established. In a few months it should be possible to start the first regular long-distance Aerial Postal Service from London to India. He hopes that the Air Ministry will convert without delay their large bombers into postal and passenger-carrying machines for State service and also allow private firms to construct any types they like for long-distance weight-carrying and to work some services commercially.

### THE GENERAL ELECTION. Polling at the Oxford University.

LONDON, December 17.  
Polling for the Oxford University's two seats resulted in the election of Lord Hugh Cecil (2772) and Mr. Frothero (2546). Both successful candidates are Coalition Unionists. Professor Gilbert Murray (Liberal) secured 812 votes, and Mr. Furniss (Labour) 351 votes.

### India's Peace Delegates. Arrival in London.

London, December 15.  
The Maharaja of Bikanir and Sir S. P. Sinha arrived in London yesterday. They were met by Sir Dunlop-Smith, representing Mr. Montagu, Sir Charles Bayley, Mr. B. N. Basu, Lt-Col. Sir Herbert Cox, and Messrs. M. C. Seton, J. E. Shuckburgh, C. H. Kisch, N. C. Sen of the India Office. Sir E. and Lady MacLagan and Mr. A. Hamilton Grant arrived by the same train. The Maharaja of Bikanir and Sir S. P. Sinha are staying at the Ritz Hotel.

### Sir Douglas Haig in England. Visit of a Private Nature.

LONDON, December 18.  
In view of a renewed attempt to create an estrangement between the military and civilian authorities, it is officially stated that Sir Douglas Haig did not attend the Inter-allied Conference in London in December with Marshal Foch and M. Clemenceau, owing to the fact that the King was then visiting the Army. Sir Douglas Haig's present visit is private, but the Government, as soon as it was advised, immediately organised a public reception and the Prime Minister altered his plans with reference to the Conference in Paris in order to attend the reception. Regarding the suggestion that there ought to have been a vote of thanks to the Army, it was felt that the King's address before prorogation expressed the nation's gratitude to the fighting services in a formal and admirable manner and that the proper occasion for the Parliament's thanks was when the New Parliament assembled.

### Metal Prohibitions Suspended.

London, December 17.  
The Minister of Munitions has suspended various orders prohibiting dealings in and use in manufacture of copper, spelter, lead, tin and chrome ore.

### Sir Eric Geddes' New Work.

LONDON, December 19.  
Sir Eric Geddes has been appointed to co-ordinate various Government Departments regarding demobilisation.

### Silver for India.

LONDON, December 17.  
Three Million dollars of silver bullion have been shipped to Calcutta.

## France

### Peace Conference.

LONDON, December 17.  
BRUSSELS.—It is not anticipated that the Peace Conference will assemble before January 15th. Permanent commissions in connection with the Peace Conference will sit here.

## Germany

### Congress of German Soviets. A Stormy Scene.

LONDON, December 17.  
COPENHAGEN.—Stormy scenes were witnessed at the Imperial Congress of Soviets. Herr Liebknecht declared that Germany was at present a Capitalistic Republic. He urged the extension of the hand of brotherhood to their Russian Bolshevik brethren. Cheers and protests were followed by an uproar. The Chairman was shouted down. Members shouted abuse and threats at each other.

### The National Assembly. Trend of Elections.

LONDON, December 17.  
COPENHAGEN.—The National Assembly elections for Ansbach (Mecklenburg) show narrow Socialist majorities over Non-Socialists.

### Dr. Solf Still in Office. Independent Socialists Join Majority Socialists. Spartacus Group's Discomfiture.

LONDON, December 17.  
A message from Berlin states that at the Soviet Congress Herr Dittman announced that Dr. Solf had resigned but that Government had requested him to continue in office until the appointment of a successor. Independent Socialists have now decided to support the elections to the National Assembly. This is a great defeat for the adherents of the Spartacus Group.

## General

### Opium Production in China. An-Anglo Chinese Paper's Report.

LONDON, December 17.  
SHANGHAI.—The "North China Daily News" states that reliable reports show that considerable cultivation of and traffic in opium are being carried on unchecked officially. Some officials are openly allowing traffic for the sake of revenue. The Paper adds that the Chinese Government's decision to burn the remaining stocks of Indian opium which are trifling, compared to the native grown is a mere sham.

### The Portuguese Cabinet.

LONDON, December 17.  
LISBON.—The Portuguese Cabinet has resigned. The country is quiet.

### Peace Celebrations.

LONDON, December 17.  
MELBOURNE.—It has been decided that Peace celebrations in the Commonwealth will include three public holidays. The Imperial Government is being asked to arrange that a fleet consisting of the British, Allied and captured warships should visit Australia and participate in the celebrations.

### Proportional Representation.

LONDON, December 17.  
A message from Sydney states that the Proportional Representation Bill for the next State elections has been passed by both Houses.

### Turks' Fortifications Outside Smyrna. Bombardment by the Allied Fleets.

London, December 17.  
According to Constantinople advices the position in Smyrna is that the Turks who have been supplied with arms by the Young Turks' Committee, have fortified themselves outside the town and the Allied fleets are bombarding these fortifications. There is a strong movement among the Greeks of the Black Sea in favour of the establishment of a Republic of Pontus with Trebizond as its capital.

### Hotels in Wellington. To be Closed at Six.

LONDON, December 17.  
WELLINGTON.—(New Zealand).—The House of Representatives has decided by a majority of one to make permanent the six o'clock closing of hotels.

### New Serbian Ministry Formed.

LONDON, December 17.  
BELGRADE.—The First Ministry of Slovenes, Croats and Serbians, representing all parties has been formed under the Premiership of M. Pashitch.

## America

### Rubber Imports.

LONDON, December 17.  
NEW YORK.—The War Service Committee of rubber industry states that all restrictions on importation of crude rubber were withdrawn on 14th December. Rubber will be consigned to the Association as heretofore and the usual guarantee will be required but maximum prices and allocation features are entirely eliminated.

## Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

## Delhi

### Government of India too Deeply Engaged.

### With the Reforms and post War Business. Resolutions cannot be Allowed In the Coming Delhi Sessions.

DELHI, December 21.  
In view of the rush of business in connection with reforms and also the urgency of important post war problems arising out of the armistice, the work of the coming session of the Imperial Legislative Council will have to be much restricted and it is now announced that it will not be possible to assign time for the consideration of resolutions other than budget resolutions until the autumn session in Simla.

Amongst further war gift is one lakh from the Raja of Chamba.

### The All-India Medical Conference.

DELHI, December 20.  
The All India Medical Conference will meet in Delhi on the morning of the 26th December. Sir Nilratan Sircar will preside. Dr. J. K. Sen is the Chairman of the Reception Committee and Drs. I. T. Mitra and B. Dyal, Secretaries. We invite all medical men to attend as delegates and regret that owing to short notice, personal invitation and detailed instructions were not possible.

## Calcutta

### THE DELHI CONGRESS. Go to Delhi in Large Numbers.

CALCUTTA, December 20.  
Presiding yesterday at a public meeting to consider the Congress programme, M. B. Chakravarti said they should go to Delhi in large numbers. Efforts are being made to secure the attendance of representatives of cultivators and artisans in Bengal.

The Chairman said they had nothing to expect from the bureaucracy and they would have to appeal to English men and women who admire a frank demand and that with a certain degree of bluntness. He supported the holding of a special Congress in London, and if that be not possible, to send a large number of delegates to approach electorates all over England. He also supported the suggestion of sending a petition to His Majesty the King signed by millions of people.

Mr. Bipin Chandra Pal said that in view of the fact that prominent moderates who seceded from the Special Congress were likely to attend the Delhi Congress, it was the duty of people belonging to his school of thought to muster strong at the Congress to defeat any attempt that might be made to undo the work done by the Bombay Special Congress.

### The Indian Association. A Committee Meeting.

CALCUTTA, December 20.  
A meeting of the Committee of the Indian Association was held last evening, Sir Devaprasad Sarbadhikari presiding, when the question of attendance at the Delhi Congress and the election of delegates thereto was considered. Mr. N. K. Bose moved that the meeting do proceed to elect delegates. The motion was put to the vote, seven voting for and seven against it, and the motion was declared lost by the casting vote of the Chairman. This year no delegates will be elected by the Indian Association of Calcutta.

### H. E. the Viceroy's Shooting Trip.

CALCUTTA, December 20.  
His Excellency the Viceroy left Calcutta yesterday afternoon by special train from Sealdah on a shooting excursion to Cooch Behar, where His Excellency will stay until the 23rd as guest of the Maharaja.

### The Late Dr. R. G. Ker.

CALCUTTA, December 20.  
The death took place yesterday of Dr. R. G. Ker, Physician of Calcutta from influenza. After completing his education in England the deceased came to Calcutta and commanded an extensive practice. He was the author of several medical books in the vernacular and founder of the Belgachia Medical College.

### The Reforms Committee, Sittings Suspended for Christmas Recess.

Calcutta, December 20.  
The Reforms Committee arrived in Calcutta on the 16th December from Nagpur where they had been sitting for several days taking evidence from the Central Provinces including Government witnesses in support of the schemes submitted by the local administration, representatives of the Central Provinces and Behar Provincial Congress Committees, the Central Provinces and Behar Graduates Association, the Depressed Classes of India Association, and the Central Provinces and Behar Mining Association and a number of other individual witnesses representing various interests. They spent their first four days in Calcutta hearing witnesses from Assam, the principal being the official representative, the representatives of the Assam and Surma Valley, branches of the Indian Tea Association, the Assam Association, the People's Association of Sylhet, the Mohammedan Zamindars Association of Sylhet,



the Anjuman-Tayid-Islam Jorhat and Mahishya Committee besides other individual witnesses. They have now suspended their sittings for the Christmas recess. The sittings will be resumed in Calcutta on the 2nd January for the consideration of evidence from Bengal. On the termination of this portion of their enquiry the Committees will visit Madras and then Bombay, returning to Delhi at the beginning of February next.

## Bombay

### MR. PATEL'S BILL MEETING IN POONA.

#### Oppositionists Hiss Down Reformers. Meeting Ends in a Fiasco.

POONA, December 20. A meeting convened by over 40 prominent citizens of Poona belonging to all castes was held this afternoon in Kirtloskar Theatre to accord support to the principle in Mr. Patel's Hindu Inter-caste Marriage Bill. It was designedly confined to those who were in favour of the Bill. However it became apparent long before the time of the meeting that the oppositionists had rushed in and occupied nearly the whole theatre. Two days before handbills were circulated broadcast by the oppositionists caricaturing the effect of inter-caste marriages and appealing to Mr. Tilak's authority in opposition to the Bill. The arrival of the conveners of the meeting like the Hon'ble Mr. Paranjpye and Mr. N.C. Kelkar was greeted with continued hisses and it became impossible even to begin the proceedings. Thereupon the meeting was declared dissolved. The plan of the oppositionists was to hold their own meeting at the very place but as that was not allowed they adjourned to Mr. Tilak's house to hold the meeting. There were cries of "Triumph of Democracy, fall of Sycophancy" outside the theatre.

#### A Game at Which Two Could Play.

LATER:—It is understood that the meeting of the opponents of Mr. Patel's Bill which was adjourned to Mr. Tilak's house also ended in a fiasco. Mr. Shivram Mahadeo Paranjpye when he began to speak was received with a chorus of reprobation at the hands of non-Brahmans who claimed a right to speak as the meeting was not confined to the oppositionists. Mr. Khadilkar and other orthodox leaders were hooted. Mr. Tilak's house became a scene of wild confusion and those who attended the meeting with a view to support the Bill were roughly handled.

### The Finance Minister in Bombay. Discussion with the Indian Merchants' Chamber.

#### The Excess Profits Tax.

Bombay, December 20. The Indian Merchants Chamber met Sir James Meston on Wednesday the 18th instant. Mr. Chunilal Mehta, President of the Chamber, in the course of his speech said:—The topic which at present engrossed the attention of commercial circles, both Indian and European, was the excess profits tax. There was a consensus of opinion in the whole country that the Bill should be dropped. It was clear that not only they had been spared from one and a quarter years of war but army expenses as estimated by Sir William Meyer would be on a much smaller scale and demobilisation expenses also would be proportionately reduced. It also appeared that the feeling in England was that enemy countries should be made to pay sufficient indemnities and it was likely that India would come in for a proportionate share. It is also doubtful whether the tax was likely to bring in considerable revenue. Therefore the Chamber ventured to suggest that the Bill should be dropped. Mr. Mehta further said that while welcoming the nomination of Sir Satyendra Sinha and the Maharaja of Bikaner to represent India at peace conference the Chamber must point out the necessity of having a representative to safeguard the interests of Indian trade and industries. Attention was also drawn to the continued prohibition of export of pearls and it was suggested that now that war was over this restriction was not necessary. Before concluding Mr. Mehta said:—I should like to refer to one small point in connection with the investment of paper currency reserve. The Indian public opinion would be gratified if the discretion of the Government of India in respect of additional fourteen crores fiduciary issue of notes is exercised for holding rupee paper in this country rather than gold securities in the United Kingdom. This will give the much needed fill to the Indian Government securities and will satisfy Indian sentiment.

#### Sir James Meston's Reply.

The Hon'ble Sir James Meston in reply while thanking the Chamber welcomed such opportunities to learn commercial opinion. He wished that his visit were under more auspicious circumstances. The question at present was whether this was or was not the proper time for the imposition of the excess profits duty. He recognised the opposition to the Bill, but said that responsibility for this measure was not his. His department would shortly be in a position to furnish information as desired by the committee. He asked the committee if they had any alternative to suggest in the place of Excess Profits Tax.

In reply to this the Chairman remarked that the committee had not considered this point but that a loan might perhaps serve this purpose.

Sir James found the different points raised by the committee reasonable and promised to give them his consideration if the Bill was proceeded with. With regard to the representation of the Indian Commercial community at the Peace Conference he observed that he would place this suggestion before the Government of India. The Government of India would always endeavour to be a national government with regard to the development of industries. Regarding financial assistance to local bodies he promised that any assistance required for Provincial Governments would be given. Regarding the prohibition of export of pearls he said that the Government would soon consult the commercial community as to the extent to which Government control, re the export of different commodities should be withdrawn. Regarding the suggestion of the committee that the proposed additional investment in securities be preferably in the Indian Government securities he remarked that if an equal degree of security could be obtained this course was preferable. After some further discussion the meeting dispersed.

## Burma

### Fire on the "Tennasserim." Ammunition on Board Safely Thrown into Water.

RANGOON, December 20. The ammunition on board the Henderson Liner "Tennasserim" was safely thrown overboard yesterday, but although this risk has been avoided it is feared that the ship is irretrievably damaged. The fire is still burning. The removal of the ammunition was a ticklish job. The cases were already hot when they were reached and explosions continually shook them making the work dangerously urgent.

#### The Rice Market.

The rice market is slightly higher the stoppage of Java, Japan and China shipments being balanced by the opening of Calcutta and Bombay shipments. There is little tonnage available for Colombo where rice is needed badly. Prices are December ready Rs.352-8-0, others Rs.348, January Rs.317-8-0, three months Rs.325, April Rs.329.

Rangoon, December 20.

Five Burmans who had been interned under the Defence of India Act have arrived in Rangoon from Akyab and have proceeded to their homes.

The Burma Chamber of Commerce have called attention of the Government and Customs authority to articles imported from Japan in boxes marked "Made in Germany" and have protested against their being admitted stating that if made in Japan the said description is false while if made in Germany they should be prohibited.

## United Provinces

### Durbar at U. P. Government House. War Service Rewards.

Lucknow, December 20.

At a durbar at the Government House yesterday, gold watches were presented, among others, to Sheikh Habibullah, a taluqdar of Saidampur and Mr. Botting, Executive Officer, Lucknow, and awards of Honour to Lieutenant the Hon'ble Sheikh Shahid Hussain and Rai Bahadur Kunwar Bahadur Shah. At the close the Chief Secretary announced that Tiwari Bulbade Prasad had been awarded a Seal in the durbar by the Lieutenant-Governor in recognition of his services during the war.

## Latest Telegrams.

(Un-corrected.)

### Imperial Council Business.

#### Letter to Non-official Honourables.

DELHI, December 20.

The following circular letter over the signature of the Secretary to the Government of India, Legislative Department has been received by a non-official additional members of the Imperial Legislative Council:—I am directed to address you with regard to the proposed business for the coming session of the Imperial Legislative Council. Under Rule 23 (1) of the rules regarding discussion of matters of public interest the President may assign such time as with due regard to public interests he may consider reasonable for the discussion of the resolution. The consideration of the reforms scheme alone is occupying and must occupy for the first three months of the year a very large portion of the time of nearly all departments of the Government of India. Apart from this important post war problems have arisen on the signing of the armistice upon which the Government of India are in almost daily communications with the Secretary of State. These pre-occupations of the Government of India make it impossible for the members immediately responsible and officers of the department to devote of resolutions which the Hon'ble Members may desire to move for consideration. His Excellency has therefore with great reluctance been forced to the conclusion that the public interests necessitate the greatest possible restriction of the business of the Legislative Council during the coming session and he has therefore decided that no time be assigned for the consideration of resolutions during the coming session. He hopes to be in a position to assign a certain amount of time during the next autumn session in Simla and I am to express that this early intimation of His Excellency's intention will minimise any inconvenience which the Hon'ble Members may experience. This circular does not apply to budget resolutions and a further communication will be made in due course in regard to Legislative business.

### Conference Sanitary Exports.

DELHI, December 21.

The conference of Sanitary and Bacteriological experts opened this morning at Delhi. The Hon'ble Mr. Sharp was in the chair and the Hon'ble Sir Sankaran Nair was present for a portion of the time. There were present the Hon'ble Major General Edwards, Major Norman White, Major Harvey, Lt. Col. Linton, Lt. Col. Hutchison Lt. Col. Sir Leonard Rogers, Dr. Turkhed, Dr. Benetley, Major Grieg Dr. Lancaster, Lt. Col. Neeadham, Mr. J. M. Mitra Major general Edwards in an opening address sketched the present organisation of the Sanitary and bacteriological Department and the Indian Research Fund Association. He called attention to various views which have been expressed against the amalgamation of the two services and suggested various points for consideration. He emphasised the necessity of expanding public health and research work. He suggested two separate departments, their coordination to be secured by a public health board. He emphasised the objection of divorcing prevention from clinical research, and drew attention to the fact that individual workers are now replaced by team work. The conference then discussed the desirability of maintaining a body of research workers under the Control of the Imperial Government, the constitution and duties of an Imperial Health Board, of similar boards in the different provinces, the future of the Scientific Advisory Board and the creation of a post of Director of Research, whose function

would be to coordinate research work throughout India and prevent overlapping. The functions of the Board should be mainly advisory. As regards the Central Research Institute its retention in its present location was suggested as supplementary to a new and larger Institute which should be situated within easy reach of clinical materials preferably at Delhi. This should be the head of the Imperial Research Library and Bureau of Information Recruit to the major posts of research workers should be where possible in India. The permanent Committee of the Royal Society might be asked to provide recruits when they could not be found in India or to arbitrate should differences of opinion arise between the Government and the Advisory Board.

### The Handley-Page Aeroplane.

CALCUTTA, December 21.

It is understood that a large Handley-page aeroplane which left Ipswich on the 15th instant for Delhi in seven stages will not pay a visit to Calcutta. As in evidence from the mishap caused in landing to the machine that is now here, space for taxing that, race course polo ground affords is not large enough for bigger aeroplanes and unless a suitable landing stage could be arranged for outside Calcutta, it is impossible for Major Macewan to include this city in his trip. For comfortable landing an even surface of about five hundred yards square without trees or ditches or other such obstruction is wanted. Presumably at Rangoon a site will be sought outside Calcutta. The machine that is with us at present is now under repair at least so far as the damaged plans is concerned. The plane has been taken off and placed in the hand of military carpenters from the fort.

### A New English daily for Allahabad.

ALLAHABAD, December 19.

A new English daily newspaper will make its first appearance in Allahabad on the 5th February 1919. It will be called the "Independent" and will be owned by a private registered company under name of "Nationalist Journals Limited"; with Hon'ble Pandit Motilal Nehru Hon'ble Syed Wazir Husau, Raja Brithurpal Singh, Syed Haider Mhomed and Lalai Manamohan Das as directors. The Editor will be Mr. Syed Hussain of the "Bombay Chronicle". It is announced that the paper will be a nationalist organ supporting the Indian National Congress and will advocate self-determination and Home Rule or India.

The annual meeting of the Press Association of India will be held at Delhi on the Congress ground on Wednesday next, the 25th instant.

### Claptrap of Professional Politician.

Rangoon, December 20.

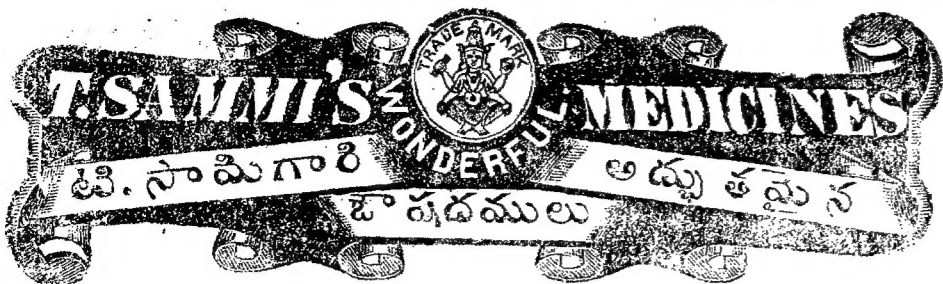
Speaking at a Durbar at Mandalay, the Hon'ble Lt. Col. Aplin, Commissioner, alluded to the forthcoming reforms and said that it was for the leaders of the people to check, and discourage that hasty and ill-considered attempts to reach the goal of self government to quicken sure and steady progress. We should be aimed at was to start with the foundations and not with the roof to lead the people to take an interest in village and towns in affairs, press forward education and create healthy public opinion. Do not let the people be led away by the claptrap of the professional politician. Let it be Burma for the Burmans by all means, but let the Burmans fit themselves for high office before they attempt to hold it. He paid a high tribute to the military police who had done so well at the front and the civil police who though depleted in numbers and often unfairly criticised had kept all serious crimes within limits during the war.

గుంటూరు జిల్లా రేవల్వి తాలూకా నివాసముల్ని గ్రామములో పాపించిన వారి నికేతన గ్రంథాలయమును ముక్క ద్వితీయ వార్షిక మహోత్సవము గుంటూరు టవున్ ప్రాంతమున ను స్పృహపండితులయిన ఆరధానశర్మచే కాశీకృష్ణాచార్యుల వారి ఆధిపత్యమున జనవరి నెల 2-3-4 తేదీలను ఆంధ్రగ్రంథాలయమునందు జరుపబడును.

రాజ్యపు కనివారము అనగా 21 తేదీని కడవార రెండు రోజులను సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆంధ్రమా నుజ్జ్లా మియహాజలో గుంటూరుటౌన్ ప్రాంతమునకు ప్రధానో పాధ్యాయులుగ నుండిన ఎన్. ఎస్. వేంకటరామయ్యర్ ఎం. ఏ. ఎల్.టి. గారికి వారి పూర్వవిద్యార్థులచే వీడ్కోలు పు పత్రము ఇవ్వబడును.

ఒక విలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచు వ్నాడు: 12 తేదీ గురు వారము సాయంకాలము 5 గంటలకు గంజాముజిల్లా వరసన్న పేటలో స్థాపించబడిన బోర్డు గర్ల్స్ స్కూలులో విద్య నభ్యసించు బాలికామణులకు బహుమతుల సెలసెగుటకుగాను బోర్డు మిడిల్ స్కూలు ధరసమున కాళ్లూరి జానకిరావుసంతుల బి.ఏ.గారు యాధ్యక్షతక్రింద నొక సభజనన బడిచి, బాలికలచే పంపిణీములగు కోలాటములు, మున్నగువింతలు ప్రదర్శింపబడినవి. అందు బాలికలచే ప్రదర్శింపబడినవక్ర్యవారిశ్చంద్రనాటకము సభవారల మనంబుల వానంద సాగరంబున మునుగునట్లు చేయబడినది. ఒక బాలిక శ్రీవిద్యావ్యాస బాలికల కందరకును బహుమతులను మిహాయిలను యొసంగిరి. స్కూలుపై బ్రెసిమిత్తము, పాట్నూర్ వీరభద్రస్వామిగారు ఆయదురూప్యములను బులునువేంకటనారాయణ పంతులుగారు అబలాసచ్చరిత్రకృమల మూడుసంపుటములను యొసంగెదమని వాక్కుగొప్పిరి.





మూ అప్రమథములయొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి యెగ్గిబిడక కమిటిదార్లవల్ల బంగారు పతకమున్ను, వెండిపతకములున్ను బహుమానములుగా నొసగబడి వున్నవి. (1117)

**హిందూ తైలము:**—నడుమునొప్పి, నరముబెలుగులు, కీళ్లనొప్పులు, పక్కనొప్పి, కాళ్లు చేతులు పట్టు, పొన్నునొప్పులు, తలనొప్పి, యింకా యితరనొప్పులు నొప్పులు, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థమగును.

దీని వెల 0-8-0. పెద్దదల్ని 2-8-0

**హిందుకసాయము:**—కడుపునొప్పి, కడుపులో పేగులుకూయుట, అశిష్టము, ఓకిలింపు, భేది, వాంతిభేది, శిశు భేది రక్తభేది, నోటిపుండు, పండ్లనొప్పి, ఎన్ని, తేలుకుట్టడం, జలుబు, స్త్రీలకు బుతుకాలములయందు కలిగెడు కడుపు నొప్పి మొదలయినవిన్ని యింకా కడుపులో కలిగే యే విధమయిన నొప్పులన్ను అతి శీఘ్రముగా స్వస్థమగును.

దీని వెల ౦. 0-10-0, 1-2-0, 2-0-0.

**జ్వరనివర్తి:**—సాధారణమైన దినాలపేరట నుండి జ్వరములును, చలిజ్వరములు అడవి కొండ జ్వరములు, పీల్చెజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములును బహుశక్తిగా నివర్తింతును. దీని వెల ౦. 0-8-0, 0-15-0.

టి. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లపేట, సామాకాసుపేట, చెన్నపట్టణము.

### జ్వరహరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపురియే జ్వరమును హరించుట కిది సాటిలేనిదనించు. మలేయా (విషవా) ముజ్వరములను, వికేచి విడిచి వచ్చు జ్వరములకును యెత్తినది. కొన్ని నా పుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని నిర్భయముగ జ్వరముందు సుయమందును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బాత్రిగా నిలిచిపోవును.

**ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన అనేకులలో నొకరి యొక్క ఉత్తరము:**

వకీలు (అటార్ని-అట్-లా) మెంరావ్ పాండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:—మియొక్క జ్వరహరి జ్వరములను కుదుర్చుటయందు అమోఘమైన ఔషధమని మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షాకాల మారంభమందు సాల్ నెట్టిలో నుండు నా గ్రామములలో కూలీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి పీడించుచుండగా, పాన్రి వారియొక్క జ్వరహరినికొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే వీరందరు స్వస్థత చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుచును.

(ప్రతి ఔషధపావులలోను వర్తకుల వద్దను దొరకును సీసాఒకటికి వెల అ. 8, రు. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగాయీ క్రింది చిటానునకు వ్రాయుము.

హెకరీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ, ఓక్లీ, బౌడెన్ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు. (1122) Agents: Oakley, Bowden & Company, 15, Armenian Street, MADRAS.

### సిరాబిల్లులు

నీళ్లలో వేసిన వెంటనే కరిగిపోవును. మిక్కిలి ప్రకాశమానముగ నుండును. కాగితముల బిగిసిపోదు ఒకబిల్ల ఒకబుడ్డి సిరాయగును. అనద్యకమును నీలివర్ణముగల నల్లటి సిరాబిల్లులు 144 టికి వెల 1-2-0. ప్రకాశమానమైనట్టియు నీలివర్ణముగల నల్లటి సిరాబిల్లులు 144 టికి ధర 2-12-0 ఎట్టటి సిరాబిల్లులు 144-ను 1-6-0 పచ్చని సిరామాత్రము 144 టికి 1-4-0 పెద్ద మొత్తముగ కొనువారలకు మంచి యి నామాయబడును (1278)

BENGAL INK FACTORY, 24. Tarak Chatterji Lane, Calcutta.

**రక్తశుద్ధి:**—(బ్లడ్ ప్యూరిఫైయర్) ఇది కంతముల కారకము; మేహపాతలు, మేహరణములు, (గంధిరణము, కురుపులు మొదలయినవాటిని స్వస్థముచేసి యే కారణముచేత చెడి యుండినను రక్తమును కుద్ధచేసి రక్తశుద్ధిచేయును. వెల రు. 1

**తైలకాక:**—తైలకాక, పచ్చకాక, మాత్రచ్యూరమున తాళసూడని మంట, దుర్వాంశము వెరుగుట మొదలగు మాతృద్యూరమున కలిగెడు స్త్రీ సంబంధ రోగములను 8 దినములలో కుదుర్చును. దీని వెల 2-0-0 పెద్దసీసా 4-0-0.

**దగ్గుమందు:**—ఇది వగ్గు, కుక్కవగ్గు, రొమ్మునొప్పి, గొంతుకమ్మట, కఫము మొదలయిన దగ్గులకు మంచి అప్రమథము. వెల 1-8-0.

**సప్తక్యానా:**—ఇది యెవ్విధమున కలిగిన బలహీనమునున్న, నిద్రలో ఇంద్రియస్థితి కురుటనున్న, ఇంద్రియ లోపమున్న, స్వప్తపరచి యింద్రియమును వృద్ధిచేసి పుష్టి కలుగజేయును. మొగతనము తేలివాండ్లకు మొగతనమును కలుగజేయును. దీని వెల 1-0-0

### వాంతి బ్రాంతి నివారణి

### ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అను ఔషధము అతివిశేషము, కడుపునొప్పి, కడుపులో నొప్పులు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన ఔషధము.

ఒక సీసా ఎవమందుగురిని బ్రతికించినది.

జెన్లెయ్క్ మిషన్ సానైటి రెకరెండు టి. ఎఫ్. నికల్ సన్ గారు వ్రాసిరి:—వాంతిలేది కలిగినవారికి మియొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను మిక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884వ సంవత్సరమున దక్షిణఇండియాలోనుండు మన్నార్ గుడి అనే నా పూరిలోనున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములోనున్న వాంతిలేది విశేషముగా వ్యాపించి ఉద్రేకించుచుండెను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు అందులో ఒకరు పోలీసుబల్ డ్రాఫ్టు - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి మందుకుగాను వచ్చిరి. వారికి మియొక్క ఓమంకర్పూర్ నుమాట, అనగా నడికరము, సీసా ఒకటి యిచ్చి నాడుకచేసి విధము చెప్పితిని. పక్షము, అనగా రెండు వారముల లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు కందనములు చెప్పిరి. ఏనుగురు బిడ్డలును, ముగ్గురు స్త్రీలును ఓమం కర్పూర్ వల్ల కాపాడబడి రని సాక్షి చెప్పిరి. వారు చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్వమైన కారణము లుండెను.

దీనిని యింటిలో నుంచుకొనుట.

(ప్రతి ఔషధపావులలోను వర్తకులయొద్దను దొరకును సీసా ఒకటికి వెల అ. 8, రు. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.0-0.

మీకు ఈ ఔషధం దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది చిటానునకు వ్రాయుము.

### మంచి బూబ్బాకు సిరా. (1261)

అన్ని సిరాలకంటెను శ్రేష్ఠతమమైనది, మిక్కిలి చాతైనది. అందరిచేతను మిక్కిలికొని యాదబడినది. ఒకమాత్ర ఒక బుడ్డినిండ్ల సిరా యగును. 144 మాత్రలు ఒక యాపాయి. 7 గ్రోనులు ౪ల వెల్లె 1-కి వెల రు 6—10—0 లు. ఎట్ట, పసుపు పచ్చని సిరాలు గ్రోను 1-కి రు 1—4—0 లు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషు భాషలో నుండవలయును.

The Manager, Swarnamayi Ink Store, 5, College Square, (W) Calcutta.

## ఆంధ్రదేశవార్తలు

బరహంపురము తేలుపేయటల ఆసోసియేషను:— “అన్నెపు పరసురావు పాత్రోగారి సంఘాధ్యక్షతక్రింద, పురపాలనము మొత్తమునై ప్రభాసాకర్యముగా నుండలేదని ఈ సంఘమువారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.” ఈ తీర్మానము హెచ్చుచుంది అమోదింపబడినది. ప్రతిపూయన ఇచ్చు మాత్రమే.

ఆకస్మిక దురణము:— చెంగల్పట్టు జిల్లా పాన్సేరి తాలూకా సత్తివేడు జిరిజ్ గో చేరిన రోహిడుగము గ్రామమునందు పత్తివాటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు పక్షవారులు చేరి దినములు బాధపడి కడచిన నరూబర వెల 25-౦ తేదీ సోమవారమురాత్రి కాలముచేసినారు. వీరు చుట్టుప్రక్క గ్రామాదులలో చాల పంపబడి ౪ల గాన, చాలచుండికి కావలసినవారు.

ఈవెల 14, 15 తేదీలందు ఆశోకపురాంధభాషాభివృద్ధి సమాజ ప్రభు వార్షికోత్సవము ప్రహృపుర వాస్తవ్యులు ఉత్తర వ్యాయనామమున నరు వ్యాయపతి రామ నుజస్వామిసంతులు టి. ఏ; బి. ఎల్; గారి ఆధిపత్యమున వైభవ ప్రాధనతోను స్వాతంత్ర్యయులతోను వారంభింపబడి జన్మశతబ్దముగా జరుపబడినది. అందు సంస్కృతాంధభాషా సంబంధమును, గురించి విద్యాభ్యాసం గాస్తీర్థ సేవారి వేంకట నరసింహాశాస్త్రిగారును గ్రంథాలములును జాతీయ ప్రబోధమును గురించి శ్రీమ సమాజ వ్యావరణిక్ వ్యా. వారా యజమాన్రిమంతు గారును ఆంధ్రభాషాప్రకంశకు గురించి పురోన్నితవాతకాల పండితు లగు గా. శ్రీ. జగన్నాథస్వామి పంతులుగారును భాండాగారములను గురించి మ శీతారామయ్య పంతులు గారును, సా. గాదె లక్ష్మీనరసమ్మగారు విద్య కలసి లాభముల గురించియు, శిశువీరి. పిదప ఆభ్యుత్థులవారంత్రోవవ్యాసమును ఈ సమాజముయొక్క యభివృద్ధి కోరుచు కొన్ని చక్కని ముద్రాక్షరముల సామాజిక లభు తెలిచుతేనీ తరువాత పున వ్యాయాధిపతి, క. శిల్పాణి స్వామి టి. ఏ; బి. ఎల్; గారు ఆగ్రాన సాహిత్యకారికి సామాజిక కుల తరపున కందనము లప్పించుచు సభను ముగించిరి.

గ్రామోద్యోగముల సంఘము:— గ్రామోద్యోగముల వారసత్వపువాస్తవ్య తీసివేయుటకై గవర్న మెంటువారు చేతు బూని ప్రియమించిన సవరణచట్టము గ్రామోద్యోగులలో అమి తాంధోళమును సుతాపమును కలుగజేసినది. ఇది వెలువరించి ఆట్టిమాదన తటస్థింపకుండ ప్రయత్నించుటకు ఈవెల 15 న తేదీ గుడివాడ భజనసమాజ ముండునకు నల్లూరపల్లి శీతారామయ్యచౌదరిగారి యభ్యుత్తరక్రింద గుడివాడ తాలూకా గ్రామోద్యోగులసభ జరిగినది. ముహూర్త 60 గ్రామముల నుండి ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. “గుడివాడతాలూకా గ్రామోద్యోగముల సంఘము” అనువీర సంఘముతో స్థాపించబడు నట్లును అందు మునగులును కరణములు మొదలగు గ్రామాధికారులందరు సభ్యులుగ మంతుట్టుకు తీర్మానింపబడి ఆసంఘముకు నల్లూరపల్లి శీతారామయ్య చౌదరిగారు అధ్యక్షులు గను తుర్లపాటి వేంకటసుబ్బయ్యగారు చల్లపల్లి శీతారామయ్యగారు ఉపాధ్యక్షులుగను, బొడపాటి వేంకటేశ్వరరావుగారు అట్టూరిచండ్రయ్యగారు కార్యకర్తలుగను వెన్ను కొనబడిరి. తరువాత దిగున పేర్కొనబడిన తీర్మానములు సభాంగీకారము బడసినవి.

“గ్రామోద్యోగముల శ్రేష్ఠాధికారియొక వారసత్వత హక్కు తీసివేయుటకై దొరకెనువారు కాపనభద్రలో ప్రివేట్ వెట్టుటకు ముందు ప్రియమించిన సవరణవిల్లు అనాదరమును పురపాలనా పౌత్వకప్రతిపాదకమును ఆరు సదాచారమునకు విరుద్ధమగుటయెగాక గ్రామోద్యోగుల తేమాధిక్యములకు నాశకరమును గ్రామపరపాలనా పౌత్వమునకు భంగకరమును అగుటయు గ్రామోద్యోగములలో అమితమును ఆంధోళన కలుగజేయుటయు తటస్థించుచున్నది గనుక ఈవిల్లును దొరతనమువారు వెంటనే యుపసంహరించుకొనుట త్రోవస్కరమని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.”

వై తీర్మానమును తంత్రివార్త మూలమునను ఇతర విధములకు దొరతనపు అధికారులకు వెంటనే నివేదించుటకును వారాపత్రికలకును కాపన విర్యాన సభ్యులకును తరగిరితిని తెలియజేయుటకును పెన్సి డెంటుగారికి అధికార మియ్యబడినది.

|  |   |   |
|--|---|---|
| <p>మృత్యుమునకు మంచిమందు</p> <p><b>క రో లా.</b></p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, నవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులు గావు, దినము కాలగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము X అయ్యెలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>శీ పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల రు. 2-8-0, 4-0-0.</p> | <p>శ్రీ జరు గారి</p> <p><b>లీవరు టానిక్.</b></p> <p>వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమువలన గలుగు బాధలకును, అలవతకును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p> | <p><b>కుల్ హ ట్టి.</b></p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు సెలువుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సొల్యూషన్ పై పెట్టె 1-కి రు. 2-0-0.</p> |
|--|---|---|

**W. E. SMITH & Co., Ltd**

Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండ్ కో., (లిమిటెడ్)

మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీవృత్తిక జేరునుదాహరించ గోరెదము 368

**తామర తైలము**

తామర, తీట, గజ్జి, మంచిమందు

దబ్బీ 1-కి రు. 6. 12-కి రు. 3-8. 10-కి రు. 25.

తామర ఒక విధమైన పురుగుల వలన చర్మముమీద గాని, వెంట్రుకలలో గాని, లోచర్మములో గాని, గోళ్లలో గాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదములబట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

గుర్తులు :—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసికాయలు, వెంట్రుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేని శరీరమునకు వ్యాపించి నిద్రపట్టని జల విర్బుడును.

చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన వైద్యము :—1. మందు లోచర్మములోనికి పోవు యును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

అమ్మలొంజనండిపో - బొంబాయి - మద్రాసు

విజ్ఞానచంద్రికా పరిషత్

బహుమానముల సనేకములను గడించిన

**శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి గ్రంథములు**

**అ మృ త వ లి**

అత్యద్భుతమైన నవల. నవరసము లొలుకునందుచు. వెల 1-4-0.

**బుద్ధ చ రి త్ర ము**

ఆవతారపురుషుడగు నీతనిచరిత్ర మిక్కిలి మనోహరముగ రచించబడినది. చక్కనికైతి. మంచి అచ్చు. వెల 0-8-0.

చిరునామా: ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలముము, తంజావూరు పిడి, మదరాసు. 1154

**మీ బాయ్ ల ర్లు**

విశేష కాలము పనిచేయవలెనన్న “ఇంగ్లీషు బాయ్ లర్లు కామోజిషన్”ను యుపయోగించవలయును. దాని సహాయముగించిన బాయ్ లర్లు శ్రుప్తుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుప్తు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజిషన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయ్ లర్లు చెడిపోకుండ ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు యేజెంట్లకే వ్రాయవలయును

**5 గాలనులుగల రమ్ము 1-కి రు 26-0-0**

**ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండ్ ఇంజనీరింగు వర్క్స్.**

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389 మదరాసు

(వై కామోజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ ప్రతీక పేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము)

**స్వదేశి కత్తులు**

|  |       |
|--|-------|
| హాల్ గ్రాండు మంగలి కత్తులు                 | 1-2-0 |
| టేబిల్ కత్తులు                             | 1-0-0 |
| కార్కులుతీయునది, చాకు అన్నికలసినది         |       |
| (ప్రయాణీకుల కెక్కుడుపయోగకరము)              | 1-8-0 |
| డి. బ్లేడురోగర్లు చాకులు                   | 1-0-0 |
| సింగిల్ బ్లేడుచాకులు                       | 0-6-0 |
| డెస్కు కత్తులు                             | 0-4-0 |
| సింగిల్ బ్లేడు చాకులు (చిల్లరమల్లరక నులకు) | 0-4-0 |

**స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్స్ కంపెనీ,**

962 లిమిటెడ్, కంబీవరం.

AWARDED  
GOLD MEDAL 490  
IN THE  
BARODA EXHIBITION  
For its Sweet Lasting & Delightful Smell  
TO  
THE WORLD-RENOWNED  
**OTTO PARASTAN (REGD.)**  
Therefore, please just try and enjoy.  
Prices:  $\frac{1}{2}$  oz. 1 dram.  $\frac{1}{2}$  dram. Card.  
2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0  
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.  
—:—:—  
ALSO, PLEASE TRY OUR  
**PARASTAN HAIR OIL (REGD.)**  
Free from mineral oils. Best for the Hair.  
Prize Re. 1, and Postage Extra.  
Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.  
**The Parastan Perfumery Co.**  
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

**పండితులవారి సిద్ధాంతములు.**

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల వివృతమునను వ రి కిం పు డు.

ప్రతి వత్సరమునకు ఒకటికొకటి సీసాలు విక్రయించుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింగపూరు, మలయ్, స్ట్రేట్స్, గోవా, ఫిజి, నెలెండ్, ఈస్ట్రాక్రియా, మొన్న, ప్రతీకములవారు కూడ సీ సిద్ధాంతమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము “ఒకేయొక లోకాయుధవార” కత్తు మాత్రం సీసా మియింటు నున్న యెడల, మాటికి వైద్యు సమయమును, నీతిచించి, మొర వెట్టుకొనుట తప్పిపోవున

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము జ్వరము, మాంద్యము, మలవిద్యము, దగ్ధ, గజము శోభి బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్ధ, బాయువు, మరియు సనేక రోగములును, ఈ సిద్ధాంతమున నేరనచే శాస్త్రవ్యయగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యులలో సకలవిధము లగునట్టియు సుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియు యావధములను తయారు చేయుచుండురు.

శిశువులైన యీవ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసామును దును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపుత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 260 మాత్రమున్న సీసా 4 అణలు, మాత్రమే.

5 సీసాల లోకసాలి కెప్పించుకొనిన బహుళ భయతోచరి మా 1-8-0

12. సీసా లోకసాలి కొనిన 2-14-0

25. సీసా లోకసాలి కొనిన 5-5-0

సమ సర్వోగములకు మాత్రమే అయ్యెక్కడ దీయ సిద్ధాంతములు దొరకును.

చలానము:— శ్రీ సీతారాధువవైద్యశాల, మైసూరు.